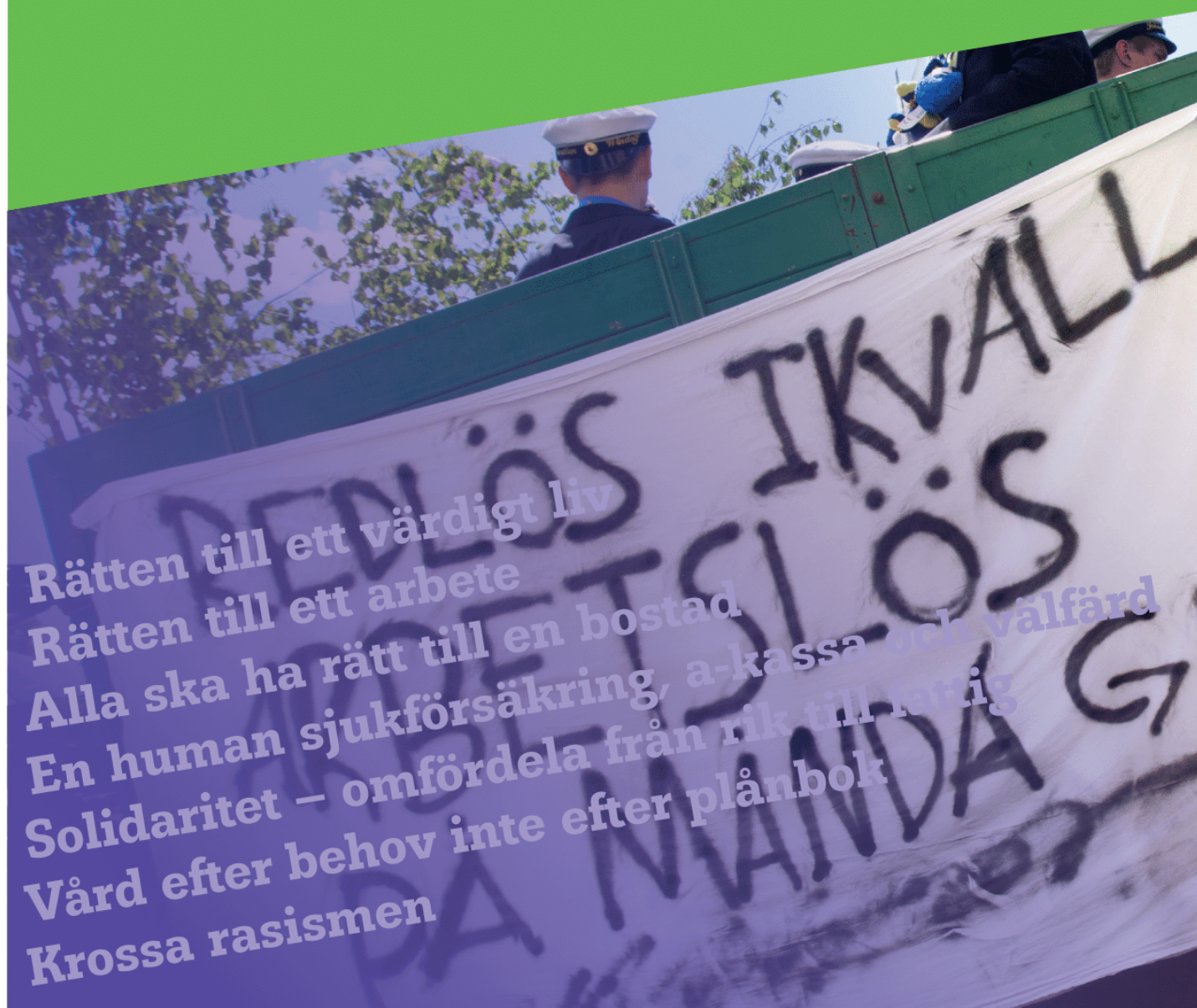

rätten
till
ett
värdigt
liv

VERDANDIS 49:E KONGRESS
24–26 SEPTEMBER 2021

Motioner och utlåtanden

Motioner till Verdandis förbunds kongress 2021

SOCIALPOLITIK

1. Samhällets trygghetssystem – Örebrodistriktet
2. Vems ansvar? – Örebrodistriktet
3. Totalförbud mot spelreklam – Örebrodistriktet
4. Kriminalpolitiskt program – Örebrodistriktet
5. Kriminalpolitiskt program – Stockholmsdistriktet
6. Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag – Stockholmsdistriktet
7. Stoppa social dumping – Gävleborgsdistriktet
8. En a-kassa värd namnet – Skånedistriktet
9. Stoppa digitaliseringen av samhällets sociala insatser – enskild motion
10. Städa upp i RUT-avdraget, nu! – Skånedistriktet
11. En trygg och välfungerande sjukförsäkring – Skånedistriktet
12. Få ordning i pensionssystemet – Skånedistriktet
13. Ett trasigt system ger trasiga tändar – Skånedistriktet
14. Öka ersättningen för sjukersättningen samt minska skatten för densamma – Skånedistriktet
15. Hjälpgrupp för anhöriga till dem som lever ett kriminellt liv – Gävleborgsdistriktet

ASYLPOLITIK

16. Asylpolitik för alla lika värde – Örebrodistriktet

DEMOKRATI

17. Föreningsfrihet – Örebrodistriktet
18. Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor – Stockholmsdistriktet

ORGANISATION

19. Brukarinflytandefrågor i Verdandi – Örebrodistriktet
20. Vårt Socialpolitiska program – Örebrodistriktet
21. Miljö- och resepolicy – Örebrodistriktet
22. Samhällsrådgivning i Verdandis regi – Örebrodistriktet
23. Motion om att det behövs fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar – Sörmlandsdistriktet
24. Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner – Sörmlandsdistriktet
25. Motion avseende stadgeändringar – enskild motion
26. Motion om en folkbildningssatsning i Verdandi – Stockholmsdistriktet
27. Utveckla nya verksamhetsformer, Verdandi Utblick

Motioner och utlåtanden

MOTION NR 1.

Samhällets trygghetssystem

Våra socialförsäkringssystem har byggts upp under många år. Både genom politiska beslut och ett aktivt arbete från fackföreningsrörelsen. Idag möter vi allt fler som ramlar ur, eller emellan trygghetssystemen. Många utförsäkras från sjukersättning med motiveringen att man har en arbetsförmåga för förekommande arbeten, men är inte tillräckligt friska för att kunna stå till den normala arbetsmarknadens förfogande. Därav är man inte berättigad till a-kassa. För att kunna försörja sig hänvisas man till försörjningsstöd som ska vara ett absolut akut stöd men som inte är tänkt som en långvarig ersättning och inte heller utformat så att det går att leva på under någon längre tid. Dessutom måste allt avyttras som är av värde, exempelvis bil, som kan göra det möjligt att ta ett arbete. Vi möter också de personer med funktionsnedsättningar som mister sina ersättningar och möjligheter att vara kvar på ett arbete, eller daglig verksamhet. Exempelen är många av hur trygghetssystemen urholkas, detta utan politiska beslut utan att myndigheterna själva kan besluta i dessa frågor.

Risken är betydande att istället för besparingar blir kostnaderna enorma för både enskilda som annan verksamhet, exempelvis kommunerna som får det ekonomiska ansvaret genom försörjningsstödet och ibland genom andra insatser. Den psykiska ohälsan växer enormt i Sverige idag och det blir också en samhällskostnad för sjukvården.

Verdandi Örebro län föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning i dessa frågor.

Att uppvakta regering och riksdag för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 1

Samhällets trygghetssystem

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning i dessa frågor.

Att uppvakta regering och riksdag för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens kritik och analys av de försämringar av de kollektiva trygghetssystemen som genomförts under lång tid. Det är Verdandis uppfattning, klart uttalat i vårt Socialpolitiska program, att väl fungerande trygghetssystem är avgörande för ett samhälle som är socialt och ekonomiskt jämlikt. Vi i Verdandi vill inte ha ett samhälle där människor faller mellan olika trygghetssystem. Det är förnedrande att människor tvingas söka arbete när de borde vara berättigade till sjukersättning och det är förkastligt att människor i försörjningsstöd tvingas göra sig av med tillgångar som försvårar möjligheten att komma i arbete igen.

Verdandi står upp för trygga, tillräckliga och allmänna ersättningar från trygghetssystemen. Vi säger i det Socialpolitiska programmet att ersättningarna i trygghetsförsäkringarna och försörjningsstödet ska vara rimliga och tillräckliga för att kunna leva ett värdigt liv. Invånare i Sverige ska kunna lita på att de får en rimligt god utkomst när de blir sjuka eller äldre. Ingen ska behöva riskera att falla mellan stolar i det Sverige vi vill se.

Förbundsstyrelsen konstaterar samtidigt att det finns starka krafter som inte vill se en allmän och generell välfärd. Det finns resursstarka röster för lösningar som lägger allt ansvar på individen utan minsta tanke på solidaritet mellan människor. Sådana idéer leder i förlängningen till att varje individ får klara sig bäst den kan. Det ger ett kallt och hårt samhälle där bara människor som har råd att försäkra sig, eller har turen att försäkras i sin anställning, kan räkna med skälig levnadsnivå under svåra tider i livet. Alla andra förpassas till välgörenhetens och allmosans godtycke för att, i bästa fall, hanka sig fram i otrygghet och förnedring. Det är förbundsstyrelsens mening att Verdandi ska opinionsbilda och verka för trygga, allmänna, tillräckliga och tydliga trygghetssystem i Sverige. Det finns all anledning för förbundsstyrelsen att fundera vidare över hur Verdandi bäst kan lyckas med denna viktiga opinionsbildning, och också med vilka vi kan samarbeta för att nå våra mål.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen, samt

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att utforma en strategi för hur Verdandi bäst opinionsbildar för en tillräcklig, god och trygg välfärd för alla invånare i Sverige.

MOTION NR 2.

Vems ansvar?

Vems ansvar kan vara ingens ansvar. I Verdandis verksamhet möter vi människor som inte passar in någonstans. Du har ingen diagnos, då kan du inte få hjälp från den ena myndigheten för den kräver att du först måste ha ett utrett behov. Du får inget försörjningsstöd om du inte står till arbetsmarknadens förfogande eller går på en arbetsrelaterad utredning. Detta kan du inte göra eftersom du är hemlös. På grund av att du inte är utredd så kan socialpsykiatri inte hjälpa dig. För att få hjälp med ditt missbruk måste du först vara drogfri, och hur ska det gå till när ditt liv är i kaos, hemlös och ångesten snurrar i ditt huvud. Så här är verkligheten för en del av dem vi möter i vardagen i Verdandi.

Det här är ett av resultaten av en fin reform, psykiatrireformen, men som blev så fel eftersom samhället inte planerade för dem som lever i de mest utsatta situationerna. Många som lever i hemlöshet har den erfarenhet som beskrivs ovan. Verdandi måste på alla håll uppmärksamma myndigheters tillkortakommande när det gäller de som lever i de mest extrema situationerna och att man inte klarar att samarbeta och samverka och lösa enskilda människors problem som de egentligen varit med att skapa.

Vi föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta riksdagspartierna om denna orimliga situation så att det lagstiftningsmässigt ställs krav på myndigheter om samverkan.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Anna-Lena Lindqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 2

Vems ansvar?

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta riksdagspartierna om denna orimliga situation så att det lagstiftningsmässigt ställs krav på myndigheter om samverkan.

Förbundsstyrelsen instämmer helt i beskrivningen av hur människor som inte passar in någonstans förlorar rättigheter till stöd och möjligheter att förändra sin situation. Myndigheter fungerar alltför ofta enligt stuprörsprincipen – de hanterar sitt eget ansvarsområde men ser inte helheten i en människas livssituation och förmår inte samverka med andra för att förbättra situationen.

Förbundsstyrelsen instämmer också i motionärernas bedömning att detta är en fråga som förbundet måste uppmärksamma mer. Vi i Verdandi måste göra vad vi kan för att se till att människor får de chanser och den hjälp som behövs för att kunna ta tag i sina liv. Dagens system leder alltför ofta till uppgivenhet och att människor faller mellan stolar. Dock vill förbundsstyrelsen att Verdandi även uppvaktar regeringen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen samt

Att också ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta regeringen om denna orimliga situation.

MOTION NR 3.

Totalförbud mot spelreklam

En allt intensivare marknadsföring översköljer oss som reklam i snart alla medier som finns. Köp, köp för att du ska bli glad och lycklig. Nu leder den vägen ofta till en otillfredsställelse i livet. Då kommer den aggressiva spelreklamen in. Spela så vinner du och kan skaffa det som gör dig tillfreds med livet. Efter följer reklamen från låneinstitut. Låna så du kan spela. Vi ser nu allt fler människor som ruinerat sig med stora skulder som följd. Detta för med sig psykiskt lidande, trasiga familjer och i vissa fall självmord. De har ofta utvecklat ett spelberoende, det kan de få hjälp med via kommunen, beroendecentrum eller Eksam.

Verdandi är en kamratstödjande verksamhet därför är vårt krav:

Att Verdandi kräver totalförbud mot spelreklam.

Att skyddet som erbjuds högkonsumenter utvecklas och förbättras till fullo.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Kjell Sundqvist

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3

Totalförbud mot spelreklam

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi kräver totalförbud mot spelreklam,

Att skyddet som erbjuds högkonsumenter utvecklas och förbättras till fullo.

Förbundsstyrelsen delar den verklighetsbeskrivning som motionären ger. Spelberoende är en allvarlig beroendesjukdom med stora, inte sällan katastrofala, konsekvenser för den enskilde spelaren och inte minst för anhöriga. Det finns ingen tvekan om att detta är ett stort socialt problem som många i Verdandi möter ofta.

En särskilt otäck form av spelreklam är den som siktar in sig på spelberoende personer och som lockar dessa med förmåner, resor och till och med pengar att spela för. Det är förbundsstyrelsens uppfattning att förmåner från spelbolag för att uppmuntra fortsatt spelande bör vara olagliga.

Ett totalförbud mot spelreklam kan te sig som ett både rimligt och nödvändigt krav. Men det finns ett antal invändningar som förbundsstyrelsen vill peka på.

Det har visat sig vara svårt att förbjuda reklam för en viss sorts verksamhet. Sverige har tidigare haft hårda regler mot reklam för alkohol och tobak som inte gått att upprätthålla på grund av internationaliseringen av media och reklam. Ett nationellt förbud kringgicks genom att produktionsbolag förlade huvudkontoret till ett land med mer generösa regler för reklam och snart fanns alkoholreklamen i varje svensk tv-apparat.

Tidigare fanns ett spelmonopol som gjorde det svårt för andra aktörer än ATG och Svenska Spel (tidigare Tipstjänst) att göra reklam överhuvudtaget. Men den svenska spelmarknaden har avreglerats. Den som har licens i Sverige har numera också rätt att göra reklam för sina spel. Här skiljer sig Sverige från exempelvis Norge som har kvar sitt spelmonopol.

Ett problem med ett totalförbud är att även andra aktörer än privata spelbolag bedriver spelverksamhet: Förutom att staten själv bedriver spelverksamhet genom sitt bolag Svenska spel är andra anordnare av spel folkrörelser, idrottsrörelsen, politiska partier och stiftelser (till exempel Postkodstiftelsen). Det är också viss skillnad på aggressiv spelreklam på etermedia och en annons för att köpa lotter i det lokala annonsbladet.

Sedan första januari 2019 finns ett förbud mot spelreklam i Italien. Förbudet innebär att spelbolag inte längre får marknadsföra sig i radio, tv, tidningar, sociala medier eller i samband med sportevenemang. Det enda undantaget är det statliga lotteriet SuperEnaLotto.

Spelmarknadsutredningen presenterade sina förslag till begränsningar av spelreklam och insatser för att minska skadeverkningarna av spel den 31 oktober 2020. Tyvärr måste förbundsstyrelsen konstatera att förslagen är alltför svaga för att åstadkomma en märkbart förbättrad situation. Förbundsstyrelsen menar därför att Verdandi måste vara aktiva och föreslå så hårda begränsningar som möjligt. Verdandi bör verka för ett förbud mot åtminstone vissa delar av spelreklamen, och inte som utredningen föreslår en begränsning av viss spelreklam endast under vissa tider i webbaserade medier och tv.

Vad gäller att-sats två om stöd till spelmissbrukare (som är det begrepp som förbundsstyrelsen använder hellre än "högkonsumenter") är förbundsstyrelsen helt överens med motionären.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att Verdandi ska verka för så hårda begränsningar av spelreklam som möjligt,

Att Verdandi även kan tänka sig ett totalförbud för reklam för nätkasinon,

Att Verdandi förordar en kriminalisering av direktreklam med förmåner riktade till spelare,

Att skyddet för och vården av spelmissbrukare måste förbättras,

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva dessa frågor på lämpligt sätt, samt

Att i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 4.

Kriminalpolitiskt program

En av huvudfrågorna i svensk politik idag är brott och straff. De kriminella gängen sprider oro, och är en av samhällets stora utmaningar. De politiska partierna försöker överträffa varandra i hur man ska höja straffsattserna. Få diskuterar grundorsakerna till kriminaliteten och hur den svenska kriminalvården ska fungera så att man kan förbereda för ett återinträde i samhället. Under ett antal år har kriminalvården haft program för bättre frigivning som ska förbereda denna återgång. Men den fungerar inte. Få erbjuds och motiveras att delta i behandling och vårdprogram, om de överhuvudtaget existerar på den anstalt som man befinner sig på. Dessutom finns det personer med svår psykisk diagnos, som borde få vård istället för att vara på fängelser. Efter avslutat straff ska kriminalvårdens Frivård hjälpa till att stötta och motivera till ett liv där man avstår från kriminalitet. Tyvärr fungerar den inte alltid så bra. Börjar du till exempel missbruka måste du gå ner dig ordentligt innan något görs. Det är sällan man får hjälp till bostad eller stöd in i arbetslivet. Detta borde vara klart innan man lämnar fängelset men det sker nästan aldrig. Utan bostad blir du hemlös, och kan inte heller delta i någon arbetsrelaterad aktivitet eller återgå till arbete.

Samhällsdebatten har framförallt handlat om hårdare tag och längre straff, och sen i en bisats så sägs det några ord om att det är viktigt att arbeta förebyggande, men sällan kommer några konkreta förslag på hur man ska göra. Det måste börjas i tid, där barns uppväxtvillkor måste vara i fokus. Trygga barn som känner sig sedda, får uppmärksamhet och möjligheter att utvecklas så att man kan stå emot och göra egna val för framtiden. Att bygga framtidstro för framtidens vuxna är ett huvuduppdrag för att motverka kriminalitet och utanförskap.

Många av dagens brott är relaterade till droger och missbruk. När det gäller vård och behandling för människor med narkotikaberoende sägs det sällan ett ord om. En stor del av dagens brottslighet är narkotikarelaterad, uppgörelser om vem som ska ha makten över en del av den svarta ekonomin som ger enorma vinster.

Verdandi behöver ta ställning i dessa frågor. Det behövs ett program, eller motsvarande, där vi tar ställning till dagens kriminalpolitiska debatt. Ett program som utgår från en helhetssyn för det förebyggande arbetet, bättre frigivning och som tar upp hur tiden på anstalt används konstruktivt för att förbereda för ett liv utanför fängelset som är hållbart över tid.

Vi föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kriminalpolitiskt program.

Att programmet beslutas av förbundsstyrelsen efter remissförfarande.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Anneli Roos Ingalill Dahlquist Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

MOTION NR 5.

Kriminalpolitiskt program

Kriminaliteten ökar i samhället. Under 2019 läser vi i pressen att drygt 100 kriminella sprängdåd skett i landet hittills under året. Det får forskare och kriminologer att hävda att situationen i Sverige endast kan jämföras med länder som är eller nyligen varit i krig. I länder som i övrigt liknar Sverige är situationen unik.

Känslan är att även annan kriminalitet ökar. Vi i Botkyrka märker att rädslan ökar bland vanligt folk. En medlem till oss hade nyligen inbrott i sin lägenhet. Vi hör vittnen till skottlossningar berätta om den traumatiska upplevelse som det var. En känsla av att den organiserade brottsligheten inte tar hänsyn till eventuella civila offer i sina gängkrig växer. Det skapar självklart en allvarlig otrygghet i samhället.

Självklart har utvecklingen sociala orsaker. I vissa bostadsområden i landet är arbetslösheten extremt hög, skolans resurser för små och samhällets insatser otillräckliga. Att växa upp i ett sådant bostadsområde är svårt. Kanske är föräldrarna arbetslösa, ekonomin i familjen knaper och förebilderna i närområdet langare eller gängkriminella. En känsla av att stå utanför samhället och inte vara välkommen infinner sig lätt.

Kommunerna tvingas spara när pengarna inte räcker till. Resurserna till välfärden minskar samtidigt som de allra rikaste får skattelättnader när värnsskatten tas bort. Klyftorna mellan människor i samhället ökar och hopplösheten sprider sig i stora grupper. Är det då så konstigt att ilskan, till och med hatet, ökar bland många ungdomar som känner hopplöshet i sin vardag och inför sin framtid?

Vi tror inte på enkla lösningar som ”hårdare tag” eller ”tuffare poliser” eller ”längre straff”. Hade det angreppssättet fungerat, skulle Förenta Staterna idag vara ett av världens mest fredliga samhällen. Det vet vi alla att det inte är.

Samhällets sociala problem, klassklyftorna, segregationen och en välfärd som krackelerar är orsaker till att kriminaliteten ökar. Det är några av grundorsakerna till en social oro som leder till att fler lockas till kriminalitet och att brottsligheten riskerar att öka.

Som alla förstår är ett samhällsproblem som brottslighet komplext. Syftet med den här motionen är inte att presentera en komplett analys av orsaker till våld och kriminalitet i samhället. Syftet är att visa på att utvecklingen är allvarlig och att Verdandi kan och bör bidra till en lösning på problemet.

Vi vill att Verdandi presenterar en helhetssyn på orsakerna till brottsligheten i syfte att kriminaliteten i samhället ska minska.

Därför vill vi att kongressen beslutar att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att särskilt titta på frågan genom:

Att presentera en analys kring orsakerna till att brottsligheten ökar i samhället.

Att komma med skarpa förslag som bottnar i Verdandis samhälls- och människosyn.

Att utifrån vår analys och våra skarpa förslag bedriva opinionsbildning i syfte att minska brottsligheten i samhället.

Verdandi Stockholmsdistriktet

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 4 och 5

Motioner om Kriminalpolitiskt program

Motion 4 föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kriminalpolitiskt program,
Att programmet beslutas av förbundsstyrelsen efter remissförfarande.

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att presentera en analys kring orsakerna till att brottsligheten ökar i samhället,

Att komma med skarpa förslag som bottnar i Verdandis samhälls- och människosyn,

Att utifrån vår analys och våra skarpa förslag bedriva opinionsbildning i syfte att minska brottsligheten i samhället.

Förbundsstyrelsen anser att motionärerna tar upp en mycket angelägen fråga. Debatten om brott och straff är sedan en tid dominerande i samhället. Detta bör Verdandi bejaka. Kriminalpolitik är en del av socialpolitiken.

Problemet med den nuvarande samhällsdiskussionen är dels att den ibland utgår från felaktiga förutsättningar och falska fakta, dels att hela diskussionen kantrat så att den enda uppfattning som får plats idag tycks vara den som förespråkar tuffare tag och hårdare straff.

Sett i ett längre perspektiv finns några typer av brottslighet som ökat. Det mest alarmerande är att kriminella i högre utsträckning än tidigare använder sig av sprängmedel vilket ger stora materiella skador men också stora risker för människor som bara har oturen att befinna sig på fel plats vid fel tidpunkt. Det är viktigt att noga analysera varför just användningen av sprängmedel och handgranater ökat i Sverige. Stölder av sprängmedel måste förebyggas samtidigt som handeln med varor som kan användas för att framställa bomber måste regleras hårdare.

Det finns också ett ökat användande av automatvapen i konflikter som kan hänga ihop med att smugglingen av sådana vapen sannolikt ökat. Samtidigt anser förbundsstyrelsen att det är helt uppåt väggarna att jämföra situationen i Sverige med den i krigszoner som Syrien. Sådana jämförelser leder fel och har ingenting med verkligheten att göra.

Andra typer av brottslighet har istället minskat sett till den senaste 30-årsperioden. Det gäller till exempel dödligt våld och grov misshandel. Anmällda våldtäkter har ökat, men enligt forskarna är det svårt att veta vad som beror på lagändringar (fler brott faller under rubriken våldtäkt idag) eller ökad benägenhet att anmäla och vad som är en faktisk ökning av brottslighet.

Frågorna om brott och straff i samhället behöver fördjupas. Verdandi har mycket att bidra med i en samhällsdebatt om kriminalpolitiken. Vår människosyn och vår vilja att alltid ge människor nya chanser är perspektiv som försvunnit ur diskussionen de senaste åren.

Detta leder till att förbundsstyrelsen anser att kravet på ett kriminalpolitiskt program är väl motiverat. Ju mer frågor om brott och straff diskuteras, desto viktigare att Verdandis människosyn och samhällsyn får genomslag i samhällsdebatten.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motion 4, samt

Att därmed anse motion 5 besvarad.

MOTION NR 6.

Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag

Arbetslösheten är hög och många står utanför arbetsmarknaden. Vid sidan av att antalet arbetslösa ökar, kritiserar flera av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Verdandi och flera andra organisationer i den idéella sektorn har utvecklat arbetsintegrerande sociala företag för att skapa nya arbetstillfällen och anställningar av långtidsarbetslösa just för den grupp som aldrig kommer i arbete trots olika regeringars arbetsmarknadspolitik. Verksamheten har visat sig framgångsrik. Många långtidsarbetslösa har fått arbete eller meningsfull sysselsättning genom den verksamhet som de sociala företagen bedriver.

Dock saknas långsiktiga spelregler och goda förutsättningar för de arbetsintegrerande sociala företagen att verka. Det är ett styvmoderligt sätt att behandla sociala företag. Vi menar att samhället med små ekonomiska insatser kan få ut stor samhällsnytta.

Därför vill vi:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att opinionsbilda gentemot riksdagens partier och ledamöter om att:

- Arbetsintegrerande sociala företag är framgångsrika med att anställa långtidsarbetslösa som inte andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder når fram till.
- Arbetsintegrerande sociala företag ses som en demokratisk resurs och kraft i samhället.
- Arbetsintegrerande sociala företag måste få ett tillräckligt samhällsstöd i form av handledarbidrag eller annan ersättning för att kunna utföra sitt arbete väl och nå resultat.
- Anpassa arbetsmarknadspolitiska program och åtgärder till de sociala företagens behov.

Verdandi Botkyrka

Antogs av Verdandi Botkyrkas styrelse den 20 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6

Motion om Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att opinionsbilda gentemot riksdagens partier och ledamöter om att:

- Arbetsintegrerande sociala företag är framgångsrika med att anställa långtidsarbetslösa som inte andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder når fram till.
- Arbetsintegrerande sociala företag ses som en demokratisk resurs och kraft i samhället.
- Arbetsintegrerande sociala företag måste få ett tillräckligt samhällsstöd i form av handledarbidrag eller annan ersättning för att kunna utföra sitt arbete väl och nå resultat.
- Anpassa arbetsmarknadspolitiska program och åtgärder till de sociala företagens behov.

Motionen behandlar de långsiktiga spelreglerna för de arbetsintegrerande sociala företagen. Förbundsstyrelsen håller med motionären om att civilsamhället och de arbetsintegrerande sociala företagen bör ha en viktig roll i arbetsmarknadspolitiken även framledes. Förbundsstyrelsen instämmer också i andemeningen i motionens att-satser. De sociala företagen har en särskilt god förmåga att ta tillvara alla människors förmågor och ge alla en värdig möjlighet till arbete.

2014 hade Sverige cirka 10 000 deltagare i de arbetsintegrerande sociala företagen. Fler sociala företag skulle behöva skapas och ett ökat antal deltagare borde få möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden med stöd av de sociala företagen. För att detta ska kunna ske behöver regeringen ge långsiktiga spelregler för de arbetsintegrerande sociala företagen, spelregler som inte raderas efter varje riksdagsval.

Det är hög tid att lämna det hårda samhälle som sorterar ut människor som obrukbara på arbetsmarknaden. Vi måste ta tillvara alla människors arbetsförmåga och potential att utvecklas.

Utanförskap är också samhällsekonomiskt mycket kostsamt, vilket många forskare har visat. Utanförskap kostar genom ökade kostnader för försörjningsstöd, social misär, kriminalitet och sjukvård som annars hade kunnat undvikas. Forskningen visar också att långtidsarbetslöshet och utanförskap ofta bärs vidare, som en ond stafettpinne, till barn och barnbarn.

Trots att sysselsättningen under lång tid varit relativt hög är det alltför många som inte får en chans på arbetsmarknaden och tvingas till långtidsarbetslöshet med allt vad det innebär av missade livschanser, isolering och i många fall ohälsa.

Det politiska läget i riksdagen är idag mycket låst genom 73-punkts-uppgörelsen mellan s, mp, c och l – men också bräckligt på grund av att landet regeras av en minoritetsregering.

Arbetsmarknadspolitiken har svajat under trycket från olika politiska utspel och påtryckningar från oppositionen. Arbetsförmedlingen är under kraftig omorganisering men det slutliga utfallet för myndighetens organisering och även tidplanen för omdaning är mycket oklar.

Förbundsstyrelsen bör följa arbetsmarknadspolitikens utveckling och de sociala företagens ställning och förutsättningar mycket noga. Dock har Verdandi många uppgifter under den kommande kongressperioden och förbundsstyrelsen vill därför att kongressen är försiktig med att slå fast vilka områden som ska prioriteras i opinionsbildningen.

Förbundsstyrelsen vill av det skälet inte bifalla motionen rakt av men menar att uppdraget att följa utvecklingen i arbetsmarknadspolitiken och spelreglerna för de arbetsintegrerande sociala företagen ska finnas kvar i den nya förbundsstyrelsens diskussioner om det kommande arbetet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att anse motion 6 besvarad.

MOTION NR 7.

Stoppa social dumpning

Social dumpning är något som ingen vill tala om idag. Det är ett välkänt fenomen när en kommuns sociala skyddsnät inte klarar att möta den sökandes behov. Man anser att den hjälpsökande skulle kunna få det bättre i en annan kommun.

Social dumpning i dagens form är inhumant. Den som ska flytta får ofta veta att den är erbjuden en lägenhet i en annan kommun men får inte veta när flytten skall ske. Det är inhumant att akut behöva flytta trots att man inte själv valt att flytta.

Vid social dumping går kommunen in och hyr en lägenhet och står som garant för att hyran ska betalas under en till tre månader. Man betalar flytt för att de hjälpsökande ska komma iväg, om det är så att man har möbler som ska flyttas. Annars får den hjälpsökande bara en biljett och ett belopp att köpa möbler för på det nya stället.

Att flyttas och inte bli väl förberedd är inte bra, allra helst om man har diagnoser och behöver lugn och ro.

Att flytta en hjälpsökande till en annan kommun är i sig inget att invända mot då det även kan få mycket bra effekter. Man bryter gamla mönster och får börja om på nytt.

Motionären föreslår att

Att Verdandi antar motionen som sin.

Att Verdandi tillsätter en grupp som tittar på hur det kan se ut.

Verdandi Gävle

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7

Motion Stoppa social dumpning

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi antar motionen som sin egen.

Att Verdandi tillsätter en grupp som tittar på hur det kan se ut.

Förbundsstyrelsen delar motionärens hårda kritik mot social dumpning. Fenomenet social dumpning blottlägger stora brister i den praktiskt förda socialpolitiken men också i bostads-, integrations- och arbetsmarknadspolitiken både nationellt och regionalt/lokalt.

Inte sällan är det mer välbärgade kommuner runt storstadsområdena som vältrar över ansvaret för utsatta grupper på mindre kommuner med sämre ekonomi och sämre arbetsmarknadssituation. Istället för att, i enlighet med lagstiftningen, ta ansvar för sina kommuninvånare skyller de ”exporterande” kommunerna ofta på bostadsbrist i sin egen kommun. Att flytta på de svagaste grupperna i kommunen är ingen lösning på bostadsbristen – här krävs istället att kommunen bygger bostäder så att även de med en sämre ekonomisk situation kan bo kvar i kommunen.

Att villkora ekonomiskt bistånd genom att kräva att individer flyttar till en annan kommun är enligt vår uppfattning såväl cyniskt som ett brott mot socialtjänstlagen. Att tvingas flytta från en kommun där man är rotad till en kommun man inte har någon anknytning till är, för att låna motionärens ord, helt inhumant. Särskilt viktigt att uppmärksamma är barns situation. Att tvinga barn att bryta upp från skola och kamrater och flytta menar vi inte är i enlighet med barnkonventionen som blev svensk lag 2020.

Avslutningsvis vill vi liksom motionären betona att självklart ska den som själv vill flytta för att kunna få en nystart i livet – till exempel bryta ett missbruk – få stöd och hjälp från sin kommun. Frågan är komplex och spänner över flera olika politikområden och lagstiftningar. Förbundsstyrelsen anser därför att motionärens förslag om att tillsätta en arbetsgrupp inom förbundet som ser över frågan om social dumpning är bra.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen beslutar:

Att bifalla motionen

MOTION NR 8.

En a-kassa värd namnet

En trygg och modern a-kassa är en viktig del av den svenska modellen. Denna modell har visat sig vara framgångsrik och vuxit fram tack vare en facklig-politisk samverkan mellan det socialdemokratiska partiet och fackföreningarna inom LO.

Många regelförändringar i a-kassan som den moderatledda regeringen genomförde gör försäkringen väldigt komplicerad, både för den som ska använda försäkringen och för personalen som ska sköta och administrera försäkringen. Detta har lett till längre handläggningstider generellt.

Alla dessa negativa förändringar som den moderatledda regeringen gjorde i a-kasseförsäkringen, har lett till att många ungdomar inte ens fått möjlighet att kunna få tillträde till försäkringen, eftersom inträdeskraven blivit för höga för dem med osäkra och otrygga anställningar.

Det är inte rimligt att den som drabbas av arbetslöshet, oftast utan egen förskyllan, ska behöva söka bistånd och stöd på socialen. Detta är inte värdigt att kallas en omställningsförsäkring.

Verdandis distrikt i Skåne yrkar att Verdandis förbundsstyrelse ska verka för:

Att vår arbetslöshetsförsäkring ska ge 80 procent till 80 procent av de som behöver utnyttja den.

Att karensdagarna i försäkringen stegvis minskas.

Att a-kassan ska följa löneutvecklingen.

Verdandi Skånedistriktet

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 9

Motion En a-kassa värd namnet

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att vår arbetslöshetsförsäkring ska ge 80 procent till 80 procent av de som behöver utnyttja den.

Att karensdagarna i försäkringen stegvis minskas.

Att a-kassan ska följa löneutvecklingen.

Det finns en teori om arbetslöshet som vunnit insteg i samhällsdebatten under 2000-talet. Den bygger på föreställningen att människor som blivit arbetslösa är nöjda med att vara utan arbete och inte anstränger sig för att få ett nytt jobb. Enligt denna teori måste ersättningen vid arbetslöshet sänkas så att den som blivit arbetslös anstränger sig mer för att kunna få ett jobb. Denna teori är människofientlig och utformad för att öka orättvisor och ojämlikhet i samhället. Människor väljer inte arbetslöshet. Den övervägande majoriteten av alla som blivit arbetslösa vill inget hellre än återgå till arbete. Och människor som drabbas av arbetslöshet ska inte bestraffas av samhället.

Det som händer när arbetslöshetsförsäkringen urholkas är att lönerna pressas nedåt. Människor som får stora ekonomiska problem vid arbetslöshet blir också beredda att ta ett jobb till sämre ersättning än kollektivavtal. Därför är försämringar av a-kassan inte bara ett slag mot de enskilda arbetslösa utan ett angrepp på solidariteten i samhället. Fackföreningsrörelsen kommer att möta större svårigheter att höja de lägst avlönades löner om A-kassan försämras.

A-kassan har idag en begränsning som innebär att ingen kan få mer än 26 400 kronor per månad (detta enligt de tillfälliga reglerna för arbetslöshetsersättning som gäller till och med utgången av år 2022). Det innebär att cirka hälften av löntagarna kan få upp till 80% av lönen vid arbetslöshet – medianlönen i Sverige var 2019 31 700 kronor. Det betyder att det krävs stora investeringar i arbetslöshetsförsäkringen för att uppnå målet om att 80% av löntagarna ska erhålla 80% av lönen i A-kassa. Dock anser förbundsstyrelsen att en sådan reform genom att minska klyftorna och den ekonomiska stress som följer av arbetslöshet skulle leda till att många fick en chans att återgå i arbete utan att först bli fattiga.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas kritik mot de försämringar i villkoren för arbetslösa som genomförts under 2000-talet. Vi vill även utsträcka kritiken att omfatta de regeringar som inte lyft ett finger för att återställa försäkringen trots att de haft chansen.

Vi vill också uppmärksamma förbundet på att förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen har gjorts under pandemin. Dessa förbättringar anser vi ska permanentas som ett första steg till en mer generös arbetslöshetsförsäkring.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen beslutar:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 9.

Stoppa digitaliseringen av samhällets sociala insatser!

Under 2020 har kontakterna mellan brukare och handläggare av sociala insatser till största delen digitaliserats. Virusepidemin har accelererat en redan pågående digitalisering inom exempelvis kommunernas socialtjänster och Försäkringskassan. Det beror till viss del på att handläggarna jobbat hemifrån under den pågående pandemin. Det finns även skäl att tro att besparingskrav på myndigheterna driver på digitaliseringen. Det kostar förstås mindre att inte möta människor som har ett behov av stöd, kontakt och ett positivt bemötande.

Det här är en dålig utveckling som leder till allvarliga följder för många brukare. Många brukare kan inte "digitalisera" sig, hur gärna de än vill. De har vare sig tillgång till den teknik som behövs eller kunskaper att kunna skicka in en begäran om exempelvis försörjningsstöd digitalt. Men framförallt går det viktiga fysiska mötet förlorat. Att fylla i en anonym blankett är något helt annat än att ha ett engagerat och mänskligt samtal med sin personliga handläggare. Viktig information riskerar att gå förlorad.

Nu är det viktigt att samhället tydligt säger ifrån. Sociala insatser för människors bästa får inte digitaliseras! Undantagen under den svåra virusepidemin får inte permanentas. Samhället måste tydligt markera att verkliga möten ska vara normen för alla sociala insatser i Sverige.

Social omsorg, vård och övrig samhällsfinansierad omvårdnad kräver verkliga möten mellan välutbildad personal och brukare. Istället för att genom digitalisering fjärma grupperna från varandra, bör mer göras för att säkerställa tidiga, samordnade och rimliga insatser utifrån den enskildes behov.

Vi föreslår därför kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning mot en digitalisering av samhällets sociala insatser.

Att uppvakta regering och riksdag i syfte att stoppa negativa konsekvenser för brukare vid digitalisering av social omsorg, vård och övriga sociala insatser i Sverige.

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin,
ordförande i Verdandi Örebrokretsen

Lena Swahn,
styrelseledamot i Verdandi
Sundbyberg

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 9

Motion Stoppa digitaliseringen av samhällets sociala insatser

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning mot en digitalisering av samhällets sociala insatser.

Att uppvakta regering och riksdag i syfte att stoppa negativa konsekvenser för brukare vid digitalisering av social omsorg, vård och övriga sociala insatser i Sverige.

Förbundsstyrelsen instämmer i kritiken mot de försämringar av mötet mellan klienter och förvaltning i sociala insatser som den ökade digitaliseringen i myndighetskontakter riskerar att leda till. Under senare tid – och särskilt som en följd av Coronapandemin – har digitala möten börjat ersätta fysiska möten i socialtjänst och andra insatser.

Möjlighet till fysisk kontakt i social stödverksamhet är central och kan inte ersättas av endast digitala tjänster och kontakter. Utvecklingen riskerar att utesluta eller diskriminera grupper som har svårt med digitala lösningar. Det finns dessutom orsak att tro att utvecklingen i takt med ökade tekniska möjligheter kommer att drivas på av ekonomiska skäl och ske på brukarnas bekostnad.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärernas syn att verkliga möten ska vara normen för alla sociala insatser i Sverige och att vi behöver stoppa eller reglera en ensidig utveckling mot ökad digitalisering av samhällets stödinsatser. Samtidigt vill förbundsstyrelsen påpeka att teknisk utveckling ibland också kan leda till förbättringar för den enskilde. Till exempel kan antalet myndighetskontakter öka om möten inte innebär ett krav på att infinna sig fysiskt i en centralort. Särskilt märkbart kan detta vara i glesbygdslänen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att anse att-sats 1 besvarad och

Att i övrigt bifalla motionen.

MOTION NR 10.

Städa upp i RUT-avdraget, nu!

Tanken med RUT-avdraget, som infördes 2007, var tredelat. Privatpersoner skulle enbart betala halva kostnaden för hemnära tjänster, till exempel städning, den andra betalas av andra skattebetalare. I augusti 2020 utökade man vilka tjänster som ingår.

Fler jobb inom framförallt städbranschen, skulle utföras vitt istället för svart, då skulle skatteintäkterna öka. Så blev det inte, enligt Riksrevisionens granskning från den 18 februari 2020.

Det var dessutom tänkt att öka möjligheterna för arbetslösa i Sverige att få jobb. Riksrevisionen skriver att ”utrikes födda som börjat arbeta i RUT-branschen fått högre inkomster och starkare ställning på arbetsmarknaden”, särskilt för kvinnor. Allt är ju relativt, det beror på vad man jämför med. Vissa av de som nu jobbar inom RUT-sektorn har många gånger låga löner och otrygga anställningar och inte sällan utan kollektivavtal.

Utlandsfödda kvinnor är en grupp som ofta är svår att nå med åtgärder. För dem är RUT-jobb en möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden. Det är positivt. Samtidigt har ungefär en tredjedel av de nya jobben inom RUT-branschen gått till personer som istället arbetskraftsinvandrat till Sverige.

Enligt Riksrevisionens rapport är det den rikaste tiondedelen i Sverige som gynnas mest av rutavdraget. När avdraget infördes var tanken att barnfamiljer skulle gynnas av detta. Endast tre av tio som använder RUT har hemmavarande barn.

Det står klart att de flesta som använder RUT-avdraget tjänar så pass bra att de har råd att anlita städhjälp utan skattesubvention. De har råd att själva betala vad det kostar utan att alla vi andra ska vara med att betala.

Det är dags att strama upp regelverket mot lyx-tjänster!

Verdandis distrikt i Skåne yrkar:

Att Verdandis förbundsstyrelse ska verka för att reformera regelverket för RUT-avdrag, så att det bättre riktas till socioekonomiskt svagare grupper.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10

Motion Städa upp i RUT-avdraget, nu!

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandis förbundsstyrelse ska verka för att reformera regelverket för RUT-avdrag, så att det bättre riktas till socioekonomiskt svagare grupper.

RUT-avdraget tillkom efter ett löfte av de borgerliga allianspartierna i valrörelsen 2006. Motionärerna beskriver väl de argument som användes flitigt när avdraget infördes.

Vad tillskyndarna av RUT-avdraget sällan nämner är att hela reformen är ett sätt att överföra medel från det allmänna till privata hushåll och dessutom till hushåll som redan har hög standard och goda ekonomiska utsikter. Det handlar om ett bidrag till de redan rika.

Med avdraget minskar skatteintäkter som kan användas till att uppfylla människors behov av utbildning, omsorg och vård. Istället tillfaller dessa medel hushåll som har råd att efterfråga städning i hemmen eller andra så kallade hushållsnära tjänster. Idag kan avdraget även gå till grillfester och poolskötsel. Och det är inte arbetarklassen eller människor med små ekonomiska ramar som använder sig av RUT-avdraget. Dessa grupper skulle gynnas mer av utbyggd hemtjänst och fler händer inom vården.

Förbundsstyrelsen är alltså helt överens med motionärerna om vikten av att reformera detta system. Men vi vill utsträcka uppdraget till att inte enbart handla om att reformera inom det nuvarande avdragets ram. I stället vill förbundsstyrelsen använda pengar som idag tillfaller välmående hushåll genom RUT-avdraget till att förstärka den generella välfärd som bygger på principen av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att Verdandi ska arbeta för att statens kostnader för RUT-avdrag istället används för sociala reformer som gynnar hushåll och personer med de minsta inkomsterna, och

Att motionen därmed anses besvarad.

MOTION NR 11.

En trygg och välfungerande sjukförsäkring

Inkomsttrygghet är en grundstomme i socialdemokratisk välfärdspolitik, men det är en trygghet som urholkats rejält sedan rehabiliteringskedjan infördes i sjukförsäkringen 2008.

Andelen personer som får avslag på sin sjukpenning har ökat kraftigt de senaste åren. När rätten till sjukpenning provas vid sjukdag 180 får idag 25 procent avslag.

Gamla klassorättvisor återskapas och förstärks när människor som blivit för sjuka för att kunna arbeta inte längre får den ekonomiska trygghet de har rätt till utan i stället tvingas förlita sig på anhöriga, vänner och välgörenhetsorganisationer.

En välfungerande sjukförsäkring är också en viktig jämställdhetsfråga. Kvinnor har ett högre ohälsotal än män och är sjukskrivna i större omfattning och därmed mer beroende av en trygg och välfungerande sjukförsäkring.

Under 2020 presenterades två statliga utredningar – ”En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering” (SOU 2020:6) och ”En sjukförsäkring anpassad efter individen” (SOU 2020:26) – med förslag på en mer mänsklig sjukförsäkring i form av ökad flexibilitet, ”mjukare” tidsgränser, stärkt rätt till rehabilitering och ökad trygghet för behovsanställda och deltidssjukskrivna.

Det är dags att återupprätta förtroendet för den generella välfärdspolitiken i allmänhet och sjukförsäkringen i synnerhet.

Verdandi Skåne yrkar:

Att Verdandi verkar för att sjukförsäkringen åter blir en försäkring som garanterar den som drabbas av ohälsa ett rimligt och fullgott inkomstskydd och att inkomsttaket höjs så att åtminstone 80 procent av de försäkrade får 80 procent av sin inkomst från försäkringen.

Att Verdandi verkar för att sjukersättningen (tidigare förtidspension) höjs och kvalifikationskraven för att få sjukersättning bli mer rimliga så att långtidssjuka garanteras ekonomisk trygghet.

Att Verdandi verkar för att rätten till sjukersättning förlängas så att alla har möjlighet att skjuta upp uttaget av allmän pension.

Att Verdandi verkar för att målstyrningen av Försäkringskassan förändras så att fler garanteras trygghet när de är så sjuka att de inte kan jobba.

Att Verdandi verkar för att karensen i sjukförsäkringen måste avskaffas och att sjukpenningen ska vara 80 procent under hela sjukperioden.

Att Verdandi verkar för snabbare handläggningstider.

Att Verdandi, utöver ovanstående att-satser, verkar för att utredningarnas förslag blir verklighet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11

Motion om En trygg och välfungerande sjukförsäkring

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi verkar för att sjukförsäkringen åter bli en försäkring som garanterar den som drabbas av ohälsa ett rimligt och fullgott inkomstskydd och att inkomsttaket höjs så att åtminstone 80 procent av de försäkrade får 80 procent av sin inkomst från försäkringen.

Att Verdandi verkar för att sjukersättningen (tidigare förtidspension) höjs och kvalifikationskraven för att få sjukersättning bli mer rimliga så att långtidssjuka garanteras ekonomisk trygghet.

Att Verdandi verkar för att rätten till sjukersättning förlängas så att alla har möjlighet att skjuta upp uttaget av allmän pension.

Att Verdandi verkar för att målstyrningen av Försäkringskassan förändras så att fler garanteras trygghet när de är så sjuka att de inte kan jobba.

Att Verdandi verkar för att karensen i sjukförsäkringen måste avskaffas och att sjukpenningen ska vara 80 procent under hela sjukperioden.

Att Verdandi verkar för snabbare handläggningstider.

Att Verdandi, utöver ovanstående att-satser, verkar för att utredningarnas förslag blir verklighet.

Förbundsstyrelsen vill inleda med att slå fast att rätten till ersättning vid sjukdom är grundläggande för den generella välfärden.

Ingen som har drabbats av sjukdom blir friskare av att straffas med att bli fattig. Ingen blir friskare av långa handläggningstider eller av att stängas mot omänsklig byråkrati.

Tyvärr möter vi idag allt för ofta människor som i sin kamp för rätten till sjukskrivning, sjukpenning och rehabilitering vittnar om ett stelbent system som inte har som målsättning att hjälpa utan snarare att stjälpa individen.

Jämlikhetskommissionens ordförande Per Molander pekar på denna absurditet i en intervju i Verdandisten (våren 2021): "Idag kan Försäkringskassan klassa människor som inte tillräckligt sjuka för att få sjukpenning – och samtidigt anser man på Arbetsförmedlingen att samma personer är för sjuka för att arbeta. Det är inte värdigt att staten inte har samma definition av arbetsförmåga mellan de här två systemen."

Försäkringskassans hårda bedömningar med allt fler avslag – trots läkarintyg! – drabbar som alltid de svagaste allra hårdast. För många blir den sista möjligheten till överlevnad istället försörjningsstöd.

Dessutom tycks det finnas ett stort mått av godtycklighet beroende på försäkringshandläggare och var i landet man bor. Detta är inte rättssäkert.

Verdandis socialpolitiska program, som antogs vid kongressen 2017, slår fast Verdandis syn på principerna för välfärdspolitiken. Dessa principer ligger i linje med motionärens synpunkter. Förbundsstyrelsen anser dock inte att skälet till att man ska kunna förlänga sin sjukersättning ska vara för att kunna skjuta upp sitt uttag av allmän pension.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att anse tredje att-satsen besvarad och

Att i övrigt bifalla motionen.

MOTION NR 12.

Få ordning i pensionssystemet!

Tanken med vårt pensionssystem är att när vi på ålderns höst går i pension ska man kunna leva på vad som betalas ut.

Pensionssystemet har en garantidel som också ska kunna hjälpa dem som inte har klarat ett arbetsliv av varierande skäl med en dräglig försörjning.

Vi har sett ett alltmer hårdnande samhällsklimat med allt mer utslagna och i många fall hemlösa människor. Bland dessa finns en stor del "fattigpensionärer".

Pensionssystemet har idag en otillräcklig garantipension vilket är en mycket skör livlina för alltför många. Ersättningsnivåer grundar sig på om man är gift eller ej. Detta fenomen är omodernt och diskriminerande.

Pensionen för de som har ett arbetsliv med pensionsintjänande är otillräckligt och når inte på långa vägar upp till LOs mål att pension ska utgöra 70 % av lönen.

Inbyggt finns system för äldreförsörjningsstöd och boendestöd, vilket i en del fall för de mest socioekonomiskt svaga, verkar som ett kommunicerande kärl i riktning mot lägsta möjliga ersättning.

Pensionssystemet är idag väldigt tillplattat och erbjuder knapphändig hjälp för de allra svagaste i samhället och för de med ett helt arbetsliv bakom sig i många fall inte ens halva lönen av vad de hade när de arbetade.

Målet måste vara att ha ett välfungerande pensionssystem som åtnjuter ett stort förtroende hos allmänheten. Detta gör pensionssystemet långsiktigt hållbart.

Verdandi Skåne yrkar att Verdandis förbundsstyrelse ska verka för:

Att säkra garantipensionen, så att den bättre riktas till socioekonomiskt svagare grupper.

Att reformera hela pensionssystemet så att det uppnår LOs mål 70 % av slutlönen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 12

Motion om En trygg och välfungerande sjukförsäkring

Motionären föreslår kongressen besluta att Verdandis förbundsstyrelse ska verka för:

Att säkra garantipensionen, så att det bättre riktas till socioekonomiskt svagare grupper,

Att reformera hela pensionssystemet så att det uppnår LOs mål 70 % av slutlönen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att alltför många idag får för låg pension. När riksdagen i mitten av 90-talet fattade beslut om att reformera pensionssystemet fanns det 75 000 pensionärer i Sverige med en inkomst under EUs fattigdomsgräns. För tio år sedan hade antalet fattiga pensionärer ökat till 125 000. Idag är antalet fattigpensionärer 225 000 och stadigt ökande.

De som särskilt missgynnas i pensionssystemet är kvinnor och utlandsfödda. Kvinnor genom att de allmänt har lägre löner än män, oftare arbetar deltid och uppbär en större del av föräldraledigheten. Utlandsfödda missgynnas genom att de ofta inte har bott i Sverige tillräckligt länge för att kunna kvala in i pensionssystemets alla delar. Även sjuka och arbetslösa missgynnas på grund av de låga ersättningsnivåerna i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.

Förbundsstyrelsen är enig med motionären om att pensionssystemet måste reformeras och att den lägsta möjliga pensionen, garantipensionen, måste höjas till en nivå som säkerställer att pensionärer inte hamnar under EUs fattigdomsgräns.

Verdandi kommer att samarbeta med pensionärsorganisationen PRO i opinionsbildningen kring dessa frågor för att nå ökad kraft bakom våra krav.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 13.

Ett trasigt system ger trasiga tänder

Ingen ska behöva leva med dåliga tänder för att en inte har råd, tänderna behöver ses som en del av kroppen.

Idag tvingas personer med låg inkomst eller låg pension att inte besöka tandläkaren på grund av att de inte har råd. Det är en viktig jämlikhetsfråga att alla ska kunna ha en bra tandhälsa. Är du fattig har du inte råd att ta hand om dina tänder i förebyggande syfte.

För den som lever på ett minimum av inkomster kan en vanlig undersökning vara svår att betala, de ca 900–1 000 kr en undersökning kostar. En låginkomsttagare som har behov av omfattande vård tvingas vänta tills räkningen är uppe i 3 000 kr för att få stöd med 50 procent och 15 000 kr för att få stöd med 85 procent av den överstigande kostnaden. Detta är kostnader många inte har råd med eller ens möjlighet att uppbringa.

Dålig tandhälsa kan leda till infektioner, åderförkalkning och tandlossning kan vara en orsak till hjärtinfarkt. Inflammationer i munnen kan därför ses som ett hot mot det allmänna hälsotillståndet.

Tänderna tillhör kroppen och därför behöver tandvården likställas med övrig sjukvård. Det ska inte skilja sig om du söker vård för tänderna eller hjärtat. En jämlik tandvård ökar folkhälsan och ger därmed också en mer jämlik och jämställd hälsa.

Tandvården behöver därför jämsställas med övrig sjukvård och ingå i samma försäkringssystem. Det ska inte vara några skillnader i patientavgifterna mellan att besöka en läkare eller en tandläkare.

Verdandi Skåne yrkar:

Att Verdandi tar ställning för en ny tandvårdsreform som gör att tandvården likställs med övrig sjukvård och därmed ingår i samma försäkringssystem.

Att Verdandi lyfter frågan i kontakter med politiker och myndigheter.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 13

Motion om Ett trasigt system ger trasiga tänder

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi tar ställning för en ny tandvårdsreform som gör att tandvården likställs med övrig sjukvård och därmed ingår i samma försäkringssystem.

Att Verdandi lyfter frågan i kontakter med politiker och myndigheter.

Verdandis kongress 2017 beslutade att Verdandi ska verka för att tandvården ska jämföras med övrig sjukvård och att tänderna ska behandlas som en del av kroppen.

Efter valet tillsatte regeringen en tandvårdsutredning, ”När behovet får styra – Ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa”. Till särskild utredare utsågs förra riksdagsledamoten Veronika Palm. Tandvårdsutredningen har haft i uppdrag att utreda och föreslå hur systemet för tandvård kan utvecklas för att nå en mer jämlik tandhälsa och ett mer resurseffektivt system.

Utredningen presenterades i mars 2021 och dess viktigaste förslag var:

- att en tandvårdsundersökning ska kosta 200 kronor per besökstillfälle.
- att tandvården ska arbeta enhetligt och ge varje individ en individuell tandhälsoplan utifrån en riskbedömning. De patienter som har störst risk för tandsjukdomar ska få mest stöd.
- att unga vuxna mellan 20–23 år ej ska ingå i barn- och ungdomstandvården längre.
- att patienter med särskilda behov ska få ett mer jämlikt stöd. Ett statligt selektivt tandvårdsstöd ska bidra till omhändertagande för fler patienter med särskilda tandvårdsbehov.

Verdandi välkomnar att tandvården ska ges utifrån patientens riskbedömda behov och att resurserna ska fördelas mer jämnt över landet och mellan olika grupper. Det är också bra att en undersökning hos tandvården ska kosta 200 kronor per besökstillfälle och att varje individ får en individuell tandhälsoplan. De med störst risk för tandsjukdomar ska få mest stöd.

Sammantaget är utredningen trots detta en stor besvikelse. Verdandis förbundsstyrelse markerade detta genom att anta följande uttalande när utredningens förslag presenterades:

Ett av de områden i samhället som tydligast visar på skillnader mellan fattig och rik är tandvården. Genom åren har tandvård varit en klassfråga och är så än idag. Den som har råd har naturligtvis prioriterat att få sina tänder lagade och leendet fixat medan andra tvingats att avstå från nödvändig tandvård av ekonomiska skäl.

Därför är det glädjande att utredningen om jämlik tandhälsa nu lämnat sitt betänkande till regeringen. Vi i Verdandi kan konstatera att detta är en utredning som lägger flera förslag som går i rätt riktning och att några av förslagen kommer att göra det lättare även för människor med små inkomster att kontrollera sin tandhälsa.

Tandvården är idag ojämlik och dyr, både för medborgarna och för samhället. Den är inte heller resurseffektiv. Det beror i grunden på att tandvård inte jämföras med sjukvård. Patienterna betalar en större del av kostnaden för tandvård ur egen ficka. Det är en välfärdsmodell som vi inte skulle acceptera på något annat område. Vård ska ges efter behov och inte efter tjocklek på plånboken.

Lönsamheten inom privat tandvård är hög. Och den fria prissättningen gör att vårdgivare kan välja hur mycket de vill ta betalt av tandvårdspatienter. Inte heller inom folktandvården är prissättningen jämlik. Hur dyr tandvården ska bli beror i stor utsträckning på var du bor.

Även om det finns tecken på att tandhälsan förbättras är det uppenbart att det inte gäller alla. Personer med låg inkomst har en sämre tandhälsa än andra. Allra sämst ser det ut för den grupp som har ett pågående eller tidigare missbruk. Där finns både de ekonomiska faktorer som leder till sämre tandhälsa men också större påfrestningar på tänderna än hos andra.

Skillnaden i tandhälsa gäller även barn. I arbetarklassfamiljer och familjer där de ekonomiska ramarna är små får detta återverkningar också på barnens tänder, trots fri tandvård för alla barn. Ojämligheten syns på samhällslivets alla områden men får än större återverkningar när den leder till att människor skäms för sina trasiga tänder.

Samtidigt som folktandvården i allt större utsträckning ägnar sig åt den mest subventionerade delen av tandvården – barn- och ungdomstandvården – har privattandvården fokuserat på den mer lönsamma vuxentandvården. Och i den gruppen finns säkert också en överkonsumtion av tandvård samtidigt som andra grupper helt avstår från att använda tandvårdens resurser.

I utredningen finns några bra förslag. Att alla vuxna ska erbjudas undersökning och viss förebyggande tandvård till en fast patientavgift på 200 kronor per besök är ett sådant förslag. Att förstatliga stödet till personer med särskilda behov är också rätt tänkt. Och naturligtvis ska även tandvårdslagstiftningen omfattas av regeln att den med störst behov ska ges företräde till vård. Det är snudd på skandal att behovsprincipen inte finns klart uttryckt idag.

Tandvård är i högre grad än sjuk- och hälsovård i övrigt i stor utsträckning förebyggande. Den avgiftsfria tandvården för barn och ungdomar har med största sannolikhet lett till att behovet av mer omfattande tandvård senare i livet har minskat. Därför är vi också tveksamma till att unga vuxna enligt utredningen inte längre ska ingå i ungdomstandvården.

Men den största bristen i utredningen är denna: Med utredningen försitts ännu en chans att inordna tandvården i systemet med statligt högkostnadsskydd som finns inom sjukvården. Ansvar för att detta inte åtgärdas ligger inte i första hand på utredaren utan på politiker som underlåtit att genomföra en verklig jämlikhetsreform av tandvården under så många år. Frågan är inte ny men vi i Verdandi hade hoppats att den nu skulle komma närmare en lösning.

Jämfört med de minskade inkomster som politiska beslut om skattesänkningar lett till borde en kostnad på 6,5 miljarder per år inte vara ett hinder för att reformera tandvården så att den blir jämlik på riktigt. Det borde ha varit dags att sluta lappa och laga på ett ojämlikt system för att istället genomföra en tandvårdsreform värd namnet.

En sådan reform skulle göra tandvården till en gemensamt finansierad universell välfärdstjänst som liknar andra välfärdstjänster. Den skulle etablera synsättet att god tandhälsa är en rättighet i likhet med god sjuk- och hälsovård.

Som framgår av uttalandet delar förbundsstyrelsen helt motionärernas syn på tandvården och inser vikten av att tandvård och sjukvård jämföras vad gäller högkostnadsskydd och vård efter behov. En sådan reform skulle kosta cirka 6 miljarder kronor per år. Som jämförelse kan nämnas att skattesänkningar under 2000-talet dragit undan inkomster från samhället på väsentligt mer än 100 miljarder kronor per år.

Förbundsstyrelsen anser i likhet med motionärerna att arbetet för en jämlik tandvård måste fortsätta **och föreslår därför kongressen besluta:**

Att bifalla motionen.

MOTION NR 14.

Öka ersättningen för sjukersättningen samt minska skatten för densamma

Personer med sjukersättning är en mycket utsatt grupp som lever med mycket knappa ekonomiska marginaler eller med inga marginaler alls.

Att drabbas av sjukdom som bedöms vara livslång och leder till att det inte är möjligt att förvärvsarbeta är ett stort trauma i sig. Det innebär ofta många besök inom sjukvården, sjukresor och läkemedel, hyra utav hjälpmedel, hemtjänst. Det blir kostsamt trots att vi har ett skyddsnät med högkostnadsskyddet för läkemedel.

Sjukersättningen är 64,7 procent av tidigare lön. Taket för sjukersättningen är 19 127 kronor brutto/månad, som lägst är ersättningen 9 972 kronor för personer som fyllt 30 år. För de som inte fyllt 21 år är ersättningen som lägst 8 790 kronor. De flesta som får sjukersättning är kvinnor och det är ofta psykisk ohälsa och förslitningsskador som orsakar deras sjukdomar.

Vid beräkningar av pensionsgrundande inkomst används ett förhöjt prisbasbelopp. Sjukpenning beräknas utifrån den beräknade årsinkomsten. När det gäller uppräkningsen av sjukersättningen så följer den inte alls löneutvecklingen utan enbart den allmänna prisutvecklingen som inte avspeglar fullt ut de skillnader i kostnadsutveckling den enskilde har för sin försörjning år från år. Personer med sjukersättning har således halkat efter ekonomiskt under många år.

För att få bättre rättvisa och minskade klyftor mellan ålderspension och sjukersättning bör en ändring av följsamheten för sjukersättning i den årliga uppräkningsen komma till stånd och skall uppräknas på samma sätt som ålderspension.

De låga ersättningsnivåerna har gjort att vi idag har en grupp som i många avseende kan beräknas som fattiga och som bara har råd med det allra nödvändigaste. Personer med sjukersättning (liksom personer med sjukpenning, arbetslösa, föräldralediga, studenter och pensionärer) diskrimineras också skattemässigt genom de borgerliga jobbskatteavdragen.

Den S-ledda regeringen har tagit viktiga steg i avskaffandet av den så kallade pensionärsskatten, den skattemässiga klyftan mellan lön och ålderspension, med målet att den helt och hållet ska avskaffas. Målet bör vara det samma för skattediskrimineringen mot personer med sjukersättning.

Verdandi Skåne yrkar:

Att Verdandi verkar för att ersättningsnivåerna för sjukersättningen ses över.

Att Verdandi verkar för att höja sjukersättningen så att den hamnar på samma nivå som sjukpenningen.

Att Verdandi verkar för att ändra den årliga uppräkningsen för sjukersättning så att den uppräknas på samma sätt som ålderspension.

Att Verdandi verkar för att beskattningen av de som uppbär sjukersättning ses över.

Att Verdandi verkar för att ta bort skillnaden i beskattning mellan de som förvärvsarbetar och de som uppbär sjukersättning.

Att Verdandi verkar för att de som uppbär sjukersättning skall ligga över existensminimum, de har högre kostnader för sin sjukdomsbild och funktionsvariationer.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 14

Motion om att Öka ersättningen för sjukersättningen samt minska skatten för densamma

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi verkar för att ersättningsnivåerna för sjukersättningen ses över.

Att Verdandi verkar för att höja sjukersättningen så att den hamnar på samma nivå som sjukpenningen.

Att Verdandi verkar för att ändra den årliga uppräkningsen för sjukersättning så att den uppräknas på samma sätt som ålderspension.

Att Verdandi verkar för att beskattningen av de som uppbär sjukersättning ses över.

Att Verdandi verkar för att ta bort skillnaden i beskattning mellan de som förvärvsarbetar och de som uppbär sjukersättning.

Att Verdandi verkar för att de som uppbär sjukersättning skall ligga över existensminimum, de har högre kostnader för sin sjukdomsbild och funktionsvariationer.

Förbundsstyrelsen instämmer helt i motionärens beskrivningar av den utsatthet som människor med sjukersättning lever under. Vi anser vidare att de krav som motionären ställer på såväl ökad rättvisa vad gäller uppräkningsen av beloppen vid sjukersättning, som borttagandet av skattediskrimineringen för gruppen är självklarheter som måste rättas till.

Sjuk- och aktivitetsersättningen – som tidigare kallades förtidspension – har legat still under lång tid. Från redan låga nivåer har beloppen urholkats så att gruppen med denna ersättningsform idag lider under en politiskt beslutad fattigdom.

Regeringen tillsatte 2020 en utredning av sjuk- och aktivitetsersättningen. På sin hemsida skriver regeringen bland annat följande: ”Syftet med utredningen är att säkerställa att sjuk- och aktivitetsersättningen ger trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga, god förutsebarhet för den enskilde samt stabilitet i tillämpningen över tid.”

Förbundsstyrelsens fromma förhoppning är att utredningen inser vikten av att förbättra de ekonomiska villkoren för denna grupp för att just kunna ”säkerställa tryggheten”. Utredningen ska redovisas till socialdepartementet senast den 30 juli 2021. Verdandi kommer att följa detta samt i kontakter med departementet verka för att utvecklingen för gruppen med sjuk- och aktivitetsersättning går i rätt riktning. Vi kan aldrig acceptera att människor som bedömts varaktigt sakna arbetsförmåga inte får möjlighet att leva ett värdigt liv.

I denna fråga bör Verdandi söka samarbete med bland annat funktionsrättsrörelsen för att förbättra villkoren för dem som står längst från arbetsmarknaden.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen beslutar:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 15.

Hjälpgrupp för anhöriga till dem som lever ett kriminellt liv

Det är väldigt svårt att få hjälp om du som anhörig mår dåligt över att någon i din familj begår en kriminell handling. När man som anhörig har någon närstående som begår en kriminell handling vill man inte gå till KRIS eller Blålockan. Psykiatrin är inte heller ett ställe man besöker först.

Verdandi har ett bra kamratstödande arbete som behöver byggas ut för denna grupp. Verdandi är just den organisation som man kan vända sig till och där man kan få stöd och känna trygghet.

Verdandi bör därför starta grupper med detta enda mål.

Verdandi Gävle yrkar därför

Att Verdandi antar motionen som sin egen.

Att Verdandi startar en grupp som drar upp riktlinjer för hur vi kan jobba.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 15

Motion om Hjälpgrupp för anhöriga till dem som lever ett kriminellt liv

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi antar motionen som sin egen.

Att Verdandi startar en grupp som drar upp riktlinjer för hur vi kan jobba.

Förbundsstyrelsen instämmer i kritiken mot de svårigheter som anhöriga till personer med psykisk ohälsa, annan ohälsa eller kriminalitet möter när de söker stöd av samhället. Anhöriga behöver stöd och gemenskap och att få tala om svåra upplevelser och konsekvenser som ohälsa och kriminalitet i familjen kan leda till. Det stödet behöver utvecklas hos ansvariga myndigheter såsom socialtjänsten, men Verdandis verksamhet kan vara ett viktigt komplement.

Vi i Verdandi har ett bra kamratstödande arbete som behövs på fler orter. Förbundsstyrelsen delar motionärens syn att man ska kunna vända sig till Verdandi och känna trygghet och att det är en mycket viktig del av förbundets verksamhet att nå ut också till anhöriga som behöver oss.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen

Att överlämna motionen till den nya förbundsstyrelsen för att bestämma hur Verdandi bäst kan arbeta med anhöriga till kriminella och att därmed anse motionen besvarad.

MOTION NR 16.

Asylpolitik för allas lika värde

Fler människor än någonsin befinner sig just nu på flykt. Långvariga och svåra krig och konflikter i länder som Syrien, Irak och Afghanistan tvingar många att fly till Europa. Sverige och EU ska värna asylrätt och internationell rätt, men den nuvarande politiken ger flyende alltför små möjligheter att söka asyl i Europas länder. Tusentals druknar i Medelhavet på grund av Europas asylpolitik. Mer måste göras för att rädda människor som flyr för sina liv, såväl inom Sverige som i EU. De åstramningar som gjordes under 2015 för att begränsa flyktinginvandringen till Sverige ska vara temporära. Verdandi vill förändra den alltför åtstramade asylpolitiken, i oro för att den motverkar en bra integration. En bra feministisk politik ska föras när det gäller familjeåterförening enligt Barnkonventionen. I ett särskilt program utarbetat förslag för en human asylpolitik som förbättrar rättssäkerheten och tryggheten för människor på flykt och ger Sverige större möjligheter att snabbt integrera flera till ett liv i gemenskap i Sverige. Bland dessa förslag finns följande ställningstaganden, som vi arbetar för:

Att värna asylrätten och lagliga och säkra vägar till asyl i Europa.

Att öka antalet kvotflyktingar.

Att öka kapaciteten i det svenska mottagandet.

Att permanenta uppehållstillstånd ska vara huvudregel.

Att värna rätten till familjeåterförening.

Att återföra ansvar och ekonomi från Arbetsförmedlingen till kommunerna.

Verdandi Kumlas styrelse, december 2020

Marie Eriksson

Verdandi Örebrodistriktets styrelse

Dan-Åke Moberg

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 16

Motion om Asylpolitik för allas lika värde

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att värna asylrätten och lagliga och säkra vägar till asyl i Europa.

Att öka antalet kvotflyktingar.

Att öka kapaciteten i det svenska mottagandet.

Att permanenta uppehållstillstånd ska vara huvudregel.

Att värna rätten till familjeåterförening.

Att återföra ansvar och ekonomi från Arbetsförmedlingen till kommunerna.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas beskrivning av den nuvarande situationen för flyktingar i världen. Under 2015 var fler människor än vanligt på flykt i världen till följd av konflikter i bland annat Syrien och Afghanistan. Nästan 163 000 personer ansökte om asyl i Sverige vilket var dubbelt så många som under 2014.

2016 infördes en tillfällig migrationslagstiftning med syfte att minska invandringen till Sverige. Lagen begränsade människors möjlighet att bosätta sig i Sverige, till exempel genom att göra det svårare att återförenas med sin familj och undanta uppehållstillstånd för humanitära skäl i vissa fall. Den tillfälliga lagen skulle gälla i tre år men förlängdes sedan ytterligare två år.

I början av 2021 föreslog regeringen kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier. Reglerna gäller för vissa ungdomar som fått avslag på sin asylansökan, men sedan beviljats tillfälliga uppehållstillstånd för att avsluta sina studier i Sverige. Förslagen ska underlätta för gruppen att hitta arbete och beviljas permanent uppehållstillstånd – vilket i praktiken är det enda sättet för de allra flesta i gruppen att inte utvisas från Sverige. Det är dock mycket tveksamt om förslaget har tillräckligt stöd i riksdagen för att bli lag.

Migrationsförslaget innebär sammantaget en försämring av villkoren för asylsökande, personer med uppehållstillstånd och deras familjer. Flera frågor som är viktiga för rättssäkerhet i migrationsprocessen eller för migranternas rättigheter saknas. Regeringens kompletterande förslag om uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl är inte tillräckligt för att skapa en hållbar lösning för hela gruppen, om förslaget ens ger någon effekt i praktiken.

Migrationsprocessen innehåller rättssäkerhetsbrister som är strukturella. Det rör sig till exempel om ovetenskapliga bedömningar av asylberättelsers tillförlitlighet, vilket inte minst drabbar hbtq-personer och personer med posttraumatiskt stressyndrom.

Det migrationspolitiska förslaget får till exempel följande konsekvenser för människors livssituation (jämfört med tiden före sommaren 2016 då den tillfälliga lagen infördes):

- Tillfälliga, korta uppehållstillstånd som huvudregel och flera krav för permanent uppehållstillstånd införs.
- Svårigheter för människor att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden.
- Sämre psykisk hälsa för barn och vuxna, bland annat till följd av försvårad vård- och traumabehandling.
- Försvårad familjeåterförening till följd av höga försörjningskrav i vissa fall.
- Diskriminerande effekter mot bland annat personer med funktionsnedsättning inklusive allvarligt posttraumatiskt stressyndrom.
- Försämrade rättssäkerhet på grund av bland annat otydliga regler och restriktiv politik.

Det är viktigt att komma ihåg att en mer restriktiv migrationspolitik inte leder till att människors behov av skydd från förföljelse och andra grova människorättskränkningar minskar. Sverige har ett juridiskt ansvar att respektera asylrätt och mänskliga rättigheter som staten förbundit sig till genom att ha skrivit under internationella konventioner – till exempel FNs konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och barnkonventionen.

Den migrationspolitiska utvecklingen i Sverige ligger inte i linje med den europeiska och internationella rättsutvecklingen som skett de senaste åren. Till exempel har Europadomstolen och FNs människorättskommitté gjort viktiga uttalanden om asylsökandes rättigheter för att inte utvisas på godtyckliga grunder.

Flyktingpolitiken har under en lång tid gått i riktning mot färre lagliga vägar in i de rika länderna, större repressalier mot dem som ändå lyckas fly och hårdare regler för uppehållstillstånd och asyl. Att även Sverige beträtt denna väg är sorgligt och strider mot den internationella solidaritet som många brukar berömma vårt land för.

När det gäller resurser och ansvar som idag ligger på Arbetsförmedlingen anser förbundsstyrelsen att det vore bra om kommunerna fick ett större ansvar för integrationen av nyanlända flyktingar. Och med detta bör naturligtvis också följa större resurser till kommunerna.

Förbundsstyrelsens invändning handlar om den likvärdighet som bör vara grunden för det svenska flyktingmottagandet. Alltför ofta har vi sett exempel på att kommuner agerar olika beroende av politiska majoriteter. Förbundsstyrelsen anser därför att det måste finnas ett nationellt regelverk som kommunerna har att följa. Men med denna invändning anser förbundsstyrelsen att det är rimligt att kommunerna får större ansvar och större andel av resurserna för integration.

Verdandi ställer följande krav på migrationspolitiken i framtiden:

- Att asylrätten måste respekteras.
- Att lagliga och säkra vägar till asyl i Europa måste skapas.
- Att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka.
- Att resurser ska avsättas för att öka kapaciteten i det svenska mottagandet.
- Att permanenta uppehållstillstånd ska vara huvudregel.
- Att rätten till familjeåterförening måste säkerställas.
- Att Sverige ska driva på för att andra länder och EU tar ett större ansvar för att skapa fristäder för människor på flykt.
- Att alla ensamkommande som varit i Sverige längre än ett år ska omfattas av en amnesti.
- Att ansvar och resurser för integration i större utsträckning ska tillfalla kommunerna istället för Arbetsförmedlingen.
- Att likvärdighet i flyktingmottagande och integration ska säkerställas genom nationella regelverk.

Med detta föreslår förbundsstyrelsen kongressen att motionen ska anses besvarad.

MOTION NR 17.

Föreningsfrihet

Rätten att organisera sig är en av demokratins viktigaste hörnstenar. Föreningsfriheten är inskriven i grundlagen. Men det respekteras inte. Rätten att vara aktiv och ta uppdrag i en förening gäller inte alla. Om du är sjukskriven, arbetslös eller har a-kassa, eller har någon form av samhällsstöd till din anställning får du inte ha föreningsuppdrag. Du kan inte ha oavlönat uppdrag i en styrelse för då kan du mista din ersättning eller ditt jobb. Här gäller myndighetsbeslut över svensk grundlag.

Verdandi måste med kraft påvisa vad som sker i praktiken och som vi har tydliga exempel på. Rätten till att ha föreningsuppdrag måste gälla alla oavsett om man har lönearbete, är sjuk- eller arbetslös.

Vi föreslår

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta upp frågan med våra riksdagspartier för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Åse Sundqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 17

Motion om Föreningsfrihet

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta upp frågan med våra riksdagspartier för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Det råder ingen tvekan om att rätten att organisera sig är en hörnsten i demokratin. Det faktum att sjukskrivna och arbetslösa riskerar att förlora ersättning vid förtroendeuppdrag är upprörande. I praktiken innebär det att man inskränker möjligheten för stora grupper i samhället att ta styrelse- eller förtroendeuppdrag i organisationer. Förbundsstyrelsen ser detta som ett brott mot rätten att organisera sig. Myndigheternas regler innebär att den grundlagsskyddade föreningsfriheten kränks. Rätten att ha föreningsuppdrag måste gälla alla oavsett om man har lönearbete, är sjuk eller arbetslös.

Det är dessutom så att det saknas enhetliga regler för vad som gäller mellan olika myndigheter som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Också inom en myndighet kan bedömningar skilja mellan olika delar av landet. Ett godtycke tycks gälla här, något som i sig är upprörande.

Verdandi bör ta krafttag för att få politiker och beslutsfattare att inse det allvarliga i situationen. Vi bör samverka med andra organisationer och på bred front uppvakta regeringen i frågan. Verdandis möjligheter att få en ändring till stånd ökar om vi kräver förändring tillsammans med andra.

Förbundsstyrelsen delar motionens krav. Dessutom vill vi göra mer för att säkerställa att ingen ska behöva drabbas ekonomiskt på grund av sitt engagemang i föreningslivet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen samt

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för att enhetliga regler ska gälla för alla som uppbär ekonomiskt stöd eller ersättning vid förtroendeuppdrag,

Att dessa regler ska ge rätt för alla grupper i samhället att ta på sig förtroendeuppdrag i föreningslivet på lika villkor, samt

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för att rätten att ta förtroendeuppdrag förstärks, eventuellt genom förändringar i grundlagen, samt

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta regeringen och riksdagspartierna med dessa krav.

MOTION NR 18.

Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor

Verdandi har sedan många år bedrivit ett landstäckande arbete med utvecklingsfrågor i vården för personer med missbruksproblem och/eller psykisk ohälsa. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, är en stor aktör inom området. Frågan om de ideella organisationernas lagstadgade rätt att medverka i planeringen av vården i kommuner och regioner har nyligen aktualiserats av SKRs beslut inom sitt vårdområde psykisk hälsa: Beslutet innebär att SKR istället för att – som brukligt i Sverige – samverka med ideella organisationer, ska kunna välja att konsultera enskilda patienter. Dessa patienter kallas ”spetspatienter” och ska väljas ut av förvaltningarna för att representera brukares och patienters intressen, vilket innebär en kursändring i det viktiga utvecklingsarbete som förvaltningar och intresseorganisationer inom vården bedrivit gemensamt. Denna utveckling hotar att underminera brukar-, patient- och närståendeorganisationernas demokratiska inflytande i vårdutvecklingen. Det sker dessutom i en tid av stora neddragningar inom för Verdandi viktiga verksamhetsfält som missbruks- och beroendevården.

Vi ser med oro på den ovan beskrivna utvecklingen. Den riskerar att urholka Verdandis och andra intresseorganisationers möjlighet att tillvarata våra medlemmars intressen. Vi vet att demokrati i vården måste innebära inflytande på tre nivåer: individ-, verksamhets- och systemnivå. Men inte med individer på systemnivå – den kunskapen och rättigheten finns hos intresseorganisationer.

Vi föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att bevaka utvecklingen av representationen av brukares och patienters perspektiv i vårdutvecklingen så att den samlade lagstiftningen för den ideella sektorns medverkan följs.

Att agera om det sker försämringar av den ideella sektorns inflytande i vårdutvecklingen.

Att söka samverka med andra intresseorganisationer för att gemensamt agera när demokratin i vården står på spel.

Stockholmsdistriktet

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 18

Motion om Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att bevaka utvecklingen av representationen av brukares och patienters perspektiv i vårdutvecklingen så att den samlade lagstiftningen för den ideella sektorns medverkan följs.

Att agera om det sker försämringar av den ideella sektorns inflytande i vårdutvecklingen.

Att söka samverkan med andra intresseorganisationer för att gemensamt agera när demokratin i vården står på spel.

Förbundsstyrelsen delar upprördheten över Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) försök att ställa civilsamhället åt sidan. Folkrörelserna har en unik ställning i det svenska demokratiska systemet av goda skäl. Vi representerar perspektiv som är mer övergripande än individperspektivet och vi representerar människor som sällan får komma till tals i planeringen eller beslutsfattandet av vårdens inriktning.

Att låta bli att ta del av den kunskap som finns inom organisationer som Verdandi kommer att leda till att flera viktiga perspektiv på vårdens organisering kommer att försvinna eller minska i omfattning. Detta leder till minskad demokratisk styrning av vården och med största sannolikhet också till sämre kvalitet. Organisationer som i likhet med Verdandi står för ett tydligt brukarperspektiv inom vård och socialtjänst bidrar med utgångspunkter som annars knappast skulle få genomslag.

Förbundsstyrelsen har inget emot att patienter med särskilda kunskaper eller intresse för sina diagnoser, så kallade spetspatienter, får möjlighet att påverka vården med sina förslag. Detta kan dock aldrig ersätta den demokratiska påverkan som brukar-, patient- och anhörigorganisationerna står för.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 19.

Brukarinflytandefrågor i Verdandi

Verdandi har sedan många år bedrivit ett landstäckande arbete med brukarinflytandefrågor; en fråga om demokrati i vård och service för alla som behöver hjälp från samhället. Brukarinflytande är också en viktig fråga i Verdandis Socialpolitiska program. Förbundet har under kongressperioden som gått tillskapat en ekonomisk förening, Brukar-kraft, som är ett resurscentrum för arbetet. Men det viktigaste inflyt-andearbetet görs av Verdandi lokalt och regionalt, såsom intressepoli-tiskt arbete och brukarstyrda brukarrevisioner, liksom i de regionala brukarråd för missbruksfrågor där Verdandi deltar i flera län.

För att kunskapen om intressepolitiska frågor, brukarinflytande och kunskap om Verdandis metod brukarstyrda brukarrevisioner ska fortsätta att spridas i förbundet, vill vi lyfta två frågor:

En studiehandledning för brukarinflytande bör finnas för de avdelningar som är intresserade av att fördjupa sina kunskaper om demokrati och rättigheter i olika samhällsservice. (Studiehandledningen bör kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukar-revisioner – för de avdelningar som vill lära sig metoden.)

Verdandis arbete ute i de regionala brukarråden för missbruk/beroende är ofta svårt i ett allt kargare ekonomiskt klimat i kommuner och lands-ting som inte kan eller vill prioritera satsningar för personer med miss-bruks- och beroendeproblem. Därför föreslår vi också ett nytt vägled-ningsdokument för de Verdandiavdelningar som deltar/vill delta i bru-karråd för att underlätta arbetet för distrikt, kretsar och avdelningar.

Undertecknad föreslår kongressen att besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning för brukarinflytande, som kan kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukarrevisioner.

Att en vägledning tas fram för Verdandis medverkan i brukarråd.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Åse Sundqvist

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 19

Motion om Brukarinflytandefrågor i Verdandi

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning för brukarinflytande, som kan kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukarrevisjoner.

Att en vägledning tas fram för Verdandis medverkan i brukarråd.

Som motionen beskriver så har Verdandi sedan många år bedrivit ett landsomfattande arbete i brukarinflytandefrågor. Det är viktiga frågor för oss som ytterst handlar om demokrati i vård och service för alla som behöver hjälp från samhället. Verdandi har tagit fram egna bra metoder för brukarinflytande, särskilt metoderna Brukarstyrda brukarrevisjoner och Certifiering av brukarinflytande för verksamheter. Vi finns idag representerade i många inflytande- och brukarråd runt om i landet.

Förbundsstyrelsen delar motionärens yrkanden. En studiehandledning för brukarinflytande behövs. Även om många redan engagerar sig i frågor som rör brukarinflytande är det bra om det bedrivs studier så att fler får mer kunskaper inom området. Studiehandledningen bör, som motionären föreslår, kopplas samman med det utbildningsmaterial som finns idag.

Likasa är det ett klokt förslag att ta fram ett vägledande dokument för hela organisationen vad gäller medverkan i inflytande- och brukarråd runt om i landet. Förbundsstyrelsen anser dels att Verdandi bör agera på likartat sätt i hela landet och dels tror förbundsstyrelsen att vägledningen blir ett stöd och en trygghet för det lokala engagemanget i brukarråd för brukarinflytande.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 20.

Vårt Socialpolitiska program

Verdandi har ett otroligt bra Socialpolitiskt program, som är heltäckande och som ger oss en bra grund för att driva våra mest viktiga frågor.

Det är två frågor vi vill lyfta. Till programmet behöver en studiehandledning tas fram, då det är ett sätt att sprida kunskap och skola våra medlemmar. Studiematerialet kan med fördel kompletteras med de 20 frågor som togs fram för vårt Rättvisearbete. Detta kan sedan ligga till grund för vårt praktiska sociala arbete där många fler lokalt kan engageras.

Programmet är mycket omfattande och därför har förbundsstyrelsen mycket förtjänstfullt tagit fram kortprogram. Nu behöver nästa steg tas och det är att gå från ord till handling och konkret beskriva vilka frågor som är mest angelägna för Verdandi att driva för att nå våra mål.

Vi föreslår kongressen besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning till det Socialpolitiska programmet.

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att genomföra en studiekampanj utifrån det Socialpolitiska programmet utifrån motionens intentioner.

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktionsprogram utifrån programmet.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 20

Motion Vårt Socialpolitiska program

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning till det Socialpolitiska programmet.

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att genomföra en studiekampanj utifrån det Socialpolitiska programmet utifrån motionens intentioner.

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktionsprogram utifrån programmet.

Förbundsstyrelsen anser att motionärens förslag är ett bra steg att ta i det kommande arbetet med att utveckla organisationen och kommunikationen i förbundet. Vi i Verdandi behöver fokusera våra resurser för att kunna stärka arbetet med medlemsutveckling, studier, aktiviteter och en effektiv kommunikation. I längden kommer dessa insatser att leda till att vi får en ökad styrka bakom våra krav.

Verdandi måste organisera sig i linje med sin samtid. Genom att jobba tillsammans och jobba smart med våra gemensamma resurser – som personal, ideella krafter, föreningar – kan vi nå fler. Vi kan övertyga fler om våra argument, få gehör för våra krav, göra Verdandi mer relevant och attrahera fler medlemmar. Medlemsutveckling och studieverksamhet är något Verdandi ständigt behöver arbeta med och utveckla i alla led.

Motionärens förslag ligger väl i linje med de riktlinjer förbundsstyrelsen formulerat. Den nya förbundsstyrelsen kommer med utgångspunkt från tidigare styrelsearbete och kongressens beslut lägga upp strategier och aktionsplaner för hur organisationen ska arbeta under kongressperioden. Vi behöver konkretisera hur vi kan förverkliga Verdandis mål i det Socialpolitiska programmet och hur vi organiserar stödet till våra lokalorganisationer och medlemmar.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen.

MOTION NR 21.

Miljö- och resepolicy

Miljöfrågorna står idag i fokus. För vår framtida värld är det viktigt att alla av oss gör det vi kan göra. För Verdandis del handlar det om att ha en miljöpolicy som gäller för hela organisationen. När vi söker anslag, bidrag, fondmedel eller ESF-medel efterfrågas ofta om vi har en miljöpolicy. I miljöpolicyen är det också viktigt att vi har en resepolicy som utgår ifrån att vi reser klimatsmart och att i görligaste mån försöker åka fossilfritt. Tåg framför flyg eller bil i de allra flesta fall borde gälla.

Undertecknad föreslår kongressen besluta:

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram en miljöpolicy som också innefattar en resepolicy enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 21

Motion Miljö- och resepolicy

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram en miljöpolicy som också innefattar en resepolicy enligt motionens intentioner.

Motionären tar upp ett aktuellt problem. Det blir allt vanligare att bidragsgivare kräver att föreningar har en policy kring resor och miljöarbete för att bevilja stöd. Förbundsstyrelsen instämmer i att frågan både är aktuell och viktig. Verdandiförbundet behöver ha en bra miljöpolicy som även inkluderar rekommendationer om att vi i görligaste mån reser klimatsmart och fossilfritt.

Vid denna kongress föreslår förbundsstyrelsen att kongressen antar ett nytt policydokument för Verdandi. I detta ingår även en miljöpolicy och där finns klara och tydliga skrivningar i den anda som motionären föreslår.

Förbundsstyrelsen anser att Verdandi behöver en bra strategi i miljöfrågor. Vi är i första hand en rörelse för social rättvisa och ett samhälle fritt från skador av alkohol och mot drogmissbruk men inser att sociala strävanden går hand i hand med strävanden för en hållbar miljö. Miljöförstöring, klimatförändringar och försämrade livsbetingelser leder med all säkerhet till ökad social oro i världen, fler klimatflyktingar och konflikter om naturresurser och energitillgångar.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att anse motionen besvarad.

MOTION NR 22.

Samhällsrådgivning i Verdandis regi

I Verdandis verksamheter träffar vi dagligen personer som behöver stöd för att lösa problem som har uppstått i deras vardag. Det kan handla om hjälp vid myndighetskontakter, att tolka myndighetsbeslut, att få en ökad tillit till samhällsinstitutioner eller att ta fram en hållbar budget. De alternativ till stöd som samhället erbjuder idag är budget- och skuldrådgivning, när det gäller ekonomi. Där ser möjligheten till hjälp väldigt olika ut över landets kommuner. En del har framförallt telefonrådgivning, andra har en rådgivare som täcker många kommuner, vilket innebär långa väntetider och många gånger förväntas den hjälpsökande ha goda egna förmågor att bidra med till lösningar på problemet. Även Personligt ombud finns men där är förutsättningen att den som behöver hjälp har en psykisk funktionsnedsättning och ett långvarigt behov av insatser.

Med utgångspunkt i de Rättvissekontor som Verdandi driver på flera platser skulle vi kunna utveckla vårt arbetssätt och bidra med en kunskapsökning i alla Verdandiverksamheter som så önskar, kring en allmän samhällsrådgivning, där tillgång till samhällsinformation och nätverksbyggande kan stå i fokus. Detta skulle kunna göras genom att material tas fram till en studiecirkel eller så kan pengar sökas från exempelvis Konsumentverket för en större insats inom organisationen. Verdandi har tagit fram den utmärkta skriften ”20 viktiga frågor” som i samband med detta arbete skulle kunna uppdateras så att den kan fortsätta att svara på relevanta frågor även framöver.

Vi föreslår kongressen att besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över möjligheten till en utbildning för anställda och ideella inom organisationen som syftar till en kunskapsökning om de vanligaste frågor som Verdandis Rättvissekontor får.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över hur en uppdatering av ”20 viktiga frågor” ska kunna ske.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Åse Sundqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 22

Motion Samhällsrådgivning i Verdandis regi

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över möjligheten till en utbildning för anställda och ideella inom organisationen som syftar till en kunskapsökning om de vanligaste frågor som Verdandis Rättvis kontor får.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över hur en uppdatering av ”20 viktiga frågor” ska kunna ske.

Förbundsstyrelsen välkomnar att de frågor som motionen lyfter får ett ökat genomslag i Verdandis verksamhet. Våra rättviskontor har – där de fungerat – visat sig ligga helt i linje med vårt uppdrag som arbetarnas socialpolitiska organisation. Kamratstöd handlar inte enbart om att skapa mötesplatser, motverka ensamhet och ge alternativ till missbruk. Det handlar också om att vara en organisation som bygger tillit till människor genom att alltid försöka mildra effekter av social utsatthet eller fattigdom.

Verdandis arbete med rättviskontor bör kunna förbättras genom att vi blir bättre på att sprida kunskap inom organisationen om de goda exempel som finns. Om en sådan informationsspridning ska ske med hjälp av en utbildning eller genom en konferens för alla våra avdelningar vill förbundsstyrelsen vänta med att avgöra. Dock är FS odelat positiv till att kunskapen inom hela Verdandi ökar om vad rättviskontor kan göra och vilken hjälp som oftast efterfrågas.

Broschyren ”20 viktiga frågor” har – som motionärerna skriver – spelat en viktig roll i att fungera som vägledning för verdandister. Vi delar uppfattningen att det är dags för en uppdatering.

Samtidigt noterar förbundsstyrelsen – som motionärerna så riktigt påpekar – att det tyvärr är alldeles för få kommuner som ger en bra vägledning till invånare som behöver stöd och hjälp. Förbundsstyrelsen anser att vi måste ställa krav på att kommunerna i mycket högre utsträckning finansierar och uppmuntrar denna typ av verksamhet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionen, samt

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta för att kommunerna och SKR tar ett större ansvar för den typ av frågor som rättviskontoren arbetar med.

MOTION NR 23.

Motion om att det behövs ledarkonferenser eller inspirationsdagar

Förslaget är att förbundsstyrelsen anordnar ledarkonferenser eller inspirationsdagar för att Verdandi Sverige idag ska klara av nya utmaningar i det samhället som växer fram. Möts de aktiva inom Verdandis verksamheter mer kontinuerligt kan organisationen ta vara på den kunskap och kompetens som finns bland Verdandis distrikt och avdelningar på ett mer effektivt sätt.

Verdandi har blivit en liten organisation som finns på ett fåtal platser i Sverige och med få medlemmar, men vill växa och bli fler. Vi finns ute i våra distrikt och avdelningar där vi har våra verksamheter och aktiviteter och har inte ett självklart sätt att besöka andra Verdandi-verksamheter. Ensamarbetet innebär i regel att vi får dålig påfyllnad av inspirationskällor och vi kör oftast samma verksamhet år ut och år in. Vi har svårt i distrikt och avdelningarna att utveckla ny Verdandiverksamhet. Därför blir vi också färre och färre.

Vi föreslår kongressen att besluta om:

Att förbundsstyrelsen anordnar fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att planera innehållet på dessa dagar med fokus på lokal verksamhet.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Eskilstuna 2019-10-15
Verdandi Eskilstuna

**Verdandi Sörmlands halvårsmöte beslutade 20191024
att anta motionen som sin egen.**

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 23

Motion om att det behövs ledarkonferenser eller inspirationsdagar

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att förbundsstyrelsen anordnar fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att planera innehållet på dessa dagar med fokus på lokal verksamhet.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Motionärerna tecknar en realistisk bild av utvecklingen inom Verdandi. Organisationen har tappat i styrka och medlemsantal. Denna försvagning måste hejdas för att Verdandi ska överleva som organisation.

Samtidigt ser vi att behovet av en organisation som Verdandi hela tiden ökar. Klasskillnaderna och ojämlikheten ökar och många människor mår dåligt på grund av missbruk, social utslagning och fattigdom. En radikal socialpolitisk organisation bör ha alla möjligheter att spela en stor roll även i framtiden. För att det ska ske måste organisationen genomsyras av entusiasm och börja attrahera nya medlemmar i större utsträckning. Verdandi måste också etableras på fler ställen.

Ett sätt för förbundet att växa är att träffas oftare för erfarenhetsutbyte. Förbundsstyrelsen delar uppfattningen att det är önskvärt att inspirationsdagar och fler ledarkonferenser genomförs. Samtidigt har Verdandi ännu ett problem och det är att vår ekonomi är svag. Socialstyrelsens verksamhetsbidrag har minskat – reellt och nominellt – under en följd av år. Att i detta läge bestämma om nya utgifter utan att ha klart med ny finansiering anser FS vore fel väg att gå.

Den förbundsstyrelse som väljs av kongressen kommer att träffas under hösten för att börja den nya mandatperioden med en strategisk diskussion om Verdandis framtid. De kommande åren kommer att bli avgörande för om vi lyckas med att vända en nedåtgående trend. Den nuvarande förbundsstyrelsen är positiv till möjligheterna men är också övertygad om att det kommer att krävas mycket möda och nya idéer.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar, samt

Att i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 24.

Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner

Förslaget är att dela in Verdandis distrikt/avdelningar som nätverksbyggande regioner. Detta kan möjliggöra för regionerna att anställa en verksamhetsutvecklare inom regionen. Detta ger också möjlighet till att verka för fler nya medlemmar och Verdandi kan återigen bli en hörd röst i samhällsarbetet/debatten.

Målsättningen är att medlemsaktiviteter och medlemsantalet ska öka i hela landet. Verdandi är idag uppbyggt på distrikt och avdelningar spridda ute i landet och där många personer arbetar funktionellt ensamma. Det vi ser är att drogerna blir fler och missbrukarna blir yngre. De psykiskt sjuka självmedicinerar sig eller isolerar sig, de äldre blir mer och mer ensamma och den ofrivilliga ensamheten breder ut sig i samhället.

Verdandi är en av få organisationer som bedriver verksamhet för de mest utsatta med kamratstöd, rättvisekontor, social samvaro, danser för ofrivilligt ensamma, äldre som yngre, alternativ helg mm. Verdandi är också en förening dit man kan gå och delta på sina egna villkor. Utifrån denna bild vill vi att Verdandi skall finnas på fler platser i Sverige.

Vi föreslår kongressen att besluta:

Att Verdandi Sverige delas in i större regioner än i dagens distrikt.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att starta en utredning med sikte på att dela in distrikten i regioner.

Att möjliggöra att tillsätta verksamhetsutvecklare inom varje region.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Eskilstuna 2019-10-15
Verdandi Eskilstuna

Verdandi Sörmlands halvårsmöte beslutade 20191024 att anta motionen som sin egen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 24

Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi Sverige delas in i större regioner än i dagens distrikt.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att starta en utredning med sikte på

Att dela in distrikten i regioner.

Att möjliggöra att tillsätta verksamhetsutvecklare inom varje region.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Verdandi har tappat i styrka och vi är nu färre medlemmar än på mycket länge. Denna försvagning har pågått under lång tid och måste hejdas för att Verdandi ska överleva som organisation. För att det ska ske måste organisationen attrahera nya medlemmar och etableras på fler ställen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens bild av att Verdandis olika distrikt och avdelningar ska kunna bilda nätverk och bygga broar till varandra.

Att verka för fler nya medlemmar ger oss mer styrka att påverka och bli en ännu viktigare samhällsaktör. Redan idag har vi i Verdandi möjlighet att anställa medarbetare över regiongränserna som vi kan nyttja i våra olika projekt.

Förbundsstyrelsen vill också – som motionärerna – se fler aktiviteter i hela landet. FS tror dock inte att större regioner nödvändigtvis kommer att leda till detta. Förbundsstyrelsen föreslår därför att den nya förbundsstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en organisationsutredning utan de inriktningsförslag som nämns i motionen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en organisationsutredning,

Att med detta anse motion 24 besvarad.

MOTION NR 25.

Motion avseende stadgeändringar

I 2017 års stadgar § 3 Organisation står: ”Medlemmarna tillhör avdelningar som vid behov kan sammanföras i kretsar och distrikt”. En liten grupp kan vilja bli involverad i ett avdelningssammanhang med större social verksamhet. I nuvarande stadgar saknas regelverket för när, var och hur en grupp formellt beslutas ingå i en avdelning enligt § 2 andra stycket.

Gruppmedlem har inte kännedom om vilken avdelning den tillhör och kan känna sig mindre välkommen till en avdelnings årsmöten och verksamhet.

I 2017 års stadgar § 9 Mom 4 står: ”Distriktet har ansvar för att stödja gruppens verksamhet och efter behov och möjlighet bistå med administrativ service.” I nuvarande stadgar § 26 Distrikt står det att distriktet är samordningsorgan för avdelningar och kretsar men det står inget om grupper.

I 2017 års stadgar § 11 Mom 4 står ”Efter årsmötet ska avdelningen skicka protokoll samt förteckning över styrelse och revisorer till krets, distrikt och förbundet.” Även i detta sammanhang är grupper uteslutna i sändlistan, vilket inte stämmer överens med Verdandis stadgar § 2 Mål: ”... grunden är alla människors lika värde ...”. Vi i en grupp är också människor och det inte fel att information till exempel om vem som är vår distrikts-, krets- eller avdelningsordförande och styrelse, även tillägnas ”oss grupper”. Verdandi står ju också för jämlikhet och trygghet, enligt § 2 Mål.

I nedan angivna att-satser anges förslag om stadgekomplettering vid Kongress 2020

Att i en §, på lämplig plats, tillföra ett forum för hur en grupps tillhörighet beslutas och tillkännages till såväl gruppen som avdelningen ifråga.

Att i Verdandis stadgar formulera en tes som ger en lokal grupp en mera jämställd nivå.

Att protokoll från distrikt, krets och avdelningar även ska vara en handling som kan distribueras, inte bara till avdelningar, krets och förbund, utan till en lokal grupps, enligt stadgarnas § 9 Mom 3, utsett kontaktombud, vars namn skall inrapporteras till distrikt och förbund. När och var och hur vet ingen!

Medlem i gruppen Frihetskämpen, Örebro

Elvy Andersson

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 25

Motion avseende stadgeändringar

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att i en §, på lämplig plats, tillföra ett forum för hur en grupps tillhörighet beslutas och tillkännages till såväl gruppen som avdelningen ifråga,

Att i Verdandis stadgar formulera en tes som ger en lokal grupp en mera jämställd nivå,

Att protokoll från distrikt, krets och avdelningar även ska vara en handling som kan distribueras, inte bara till avdelningar, krets och förbund, utan till en lokal grupp, enligt stadgarnas § 9 Mom 3, utsett kontaktombud, vars namn skall inrapporteras till distrikt och förbund. När och var och hur vet ingen!

När en Verdandigrupp bildas, ska detta meddelas närmaste Verdandidistrikt, som meddelar gruppen vilken Verdandienhet gruppen tillhör, det vill säga avdelning, krets eller distrikt. Tillhörigheten bestäms ensidigt av distriktet och beslut fattas utifrån hur distriktet är organiserat. En Verdandigrupp kan också organiseras på förbunds nivå och ligger då organisatoriskt under Verdandiförbundet.

Som medlem i en Verdandigrupp har du samma rättigheter som alla andra Verdandimedlemmar, det vill säga du blir kallad till möten, du har rätt att påverka organisationen på möten och genom motionsskrivande, du har rätt att få medlemsinformation om distriktets verksamhet, och ta del av verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse. Protokoll är dock inte allmänna dokument som sprids utanför styrelsen eftersom dessa kan innehålla känslig information, exempelvis personaladministrativa bedömningar.

Motionärens förslag om att jämställa Verdandigrupper med andra organisatoriska led är inte genomförbart eftersom Verdandigruppen inte är en juridisk person. Detta faktum är också grunden till varför Verdandigrupper bildas. Gruppen saknar ofta möjlighet att bilda styrelse, sköta ekonomi och administration och de åtaganden som är ålagda juridiska organisationsenheter. När gruppen växer och klarar av dessa åtaganden övergår också gruppen till att bli avdelning.

Förbundsstyrelsen anser att stadgarna väl motsvarar de förutsättningar som gäller för Verdandigrupper och föreslår därför med ovanstående resonemang kongressen besluta:

Att avslå andra och tredje att-satsen, samt

Att i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 26.

Motion om En folkbildningssatsning i Verdandi

Järfälla kommun nekade Verdandis ungdomar sommarjobb med motiveringen: Verdandi är en politisk organisation och erbjuds därför inga kommunala sommarjobb. Sigtuna kommun tog bort hela stödet till folkbildningen med motiveringen att ABF är ett politiskt studieförbund.

Detta är exempel på borgerligt styrda kommuners okunskap om att även om den samlade arbetarrörelsens organisationer som Verdandi, Hyresgästföreningen, Folkets Hus och Parker, PRO, ABF med flera är framväxta ur arbetarrörelsen och delar dess värderingar så betyder det inte att de är partipolitiska. De driver alla sakpolitik utifrån grundvärderingar om alla människors lika och unika värde.

En grund i arbetarrörelsens framväxt har varit studier där människor ur arbetarklassen har samlats i studiecirklar, kurser, föreläsningar och andra gemensamma aktiviteter. Aktiviteter som alla bygger på solidaritet och ansvarstagande för varandra, bryter ensamhet och isolering och ger mening i vardagen. Kunskap är också makt både för individen och för samhällsbyggandet. När kunskapen om arbetarrörelsen är så låg som i exemplen ovan behöver vi kraftsamla för en ökad kunskap om samhället, om arbetarrörelsen och om hur vi ska nå det samhälle vi beskriver i våra måldokument.

Vi behöver en folkbildningssatsning.

Verdandi behöver öka sina studier, arbetarrörelsen behöver öka sin samverkan för att öka studieverksamheten och samlat behöver vi folkbilda varandra om arbetarrörelsens förändringskraft för ett gemensamt samhällsbygge. Vi måste börja hos oss själva för att Järfällas och Sigtunas borgerliga politiker ska få höra en stark folklig opinion mot orimligheten i att Verdandi och ABF är partipolitiska organisationer. Verdandi är socialpolitisk och ABF är ett studieförbund!

Verdandi Stockholmsdistrikt föreslår kongressen att besluta:

Att Verdandi jobbar för att öka sin studieverksamhet.

Att Verdandi är drivande i en samlad folkbildningssatsning om arbetarrörelsen tillsammans med studieförbundet ABF.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 26

Motion om en folkbildningssatsning i Verdandi

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi jobbar för att öka sin studieverksamhet,

Att Verdandi är drivande i en samlad folkbildningssatsning om arbetarrörelsen tillsammans med studieförbundet ABF.

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn på hur okunniga en del beslutsfattare är om civilsamhället i allmänhet och arbetarrörelsens organisationer i synnerhet. Detta är naturligtvis allvarligt dels av det skälet som motionärerna pekar på – beslut kommer att fattas på felaktiga grunder – men också rent allmänt för att det belyser ett problem med att dagens förtroendevalda på politiska uppdrag inte alltid är insatta i hur samhället fungerar och hur samhället en gång formats.

Folkrörelserna och arbetarrörelsen har stor del i framväxten av det demokratiska Sverige som under lång tid var ett föredöme genom sin strävan efter jämlikhet och mänsklig värdighet. Verdandi och andra organisationer kan även i framtiden spela en roll i att få fler invånare att ta aktiv del i samhällsbygget. Vårt arbete för att motverka missbruk och alkoholskador är inte bara viktigt för att det räddar människoliv, det är också ekonomiskt lönsamt för samhället. Vår och andra organisationers historia borde uppmärksammas mer för att kunskapen ska kunna användas i dagens samhällsbygge.

Verdandis studieverksamhet är sedan ett antal år på en mycket blygsam nivå. Förbundsstyrelsen delar motionärernas önskan om att få fler att delta i studier anordnade av Verdandi. Förbundsstyrelsen vill också peka på den mycket lyckade satsning om skadligt bruk på arbetsplatser som genomfördes under hösten 2019 tillsammans med LO, ABF och Alna. Denna satsning ledde också till lokala initiativ om samarbete på flera håll i landet. Sådant lokalt samarbete inom arbetarrörelsen ska uppmuntras på alla sätt.

Folkbildning och studieverksamhet är demokratins livsnerv och därför vill Verdandi på alla sätt bidra till att dessa verksamheter får ett större utrymme och bättre resurser. Det gör vi bäst i samverkan med andra organisationer med liknande bakgrund som vår, till exempel i samarbetet inom Folkkraft. Verdandi bestämmer dock inte över andra organisationers satsningar och förbundsstyrelsen vill därför inte att kongressen beslutar vad ABF ska göra.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

Att bifalla motionens första att-sats,

Att anse den andra att-satsen besvarad.

MOTION NR 27.

Utveckla nya verksamhetsformer

Verdandi bedriver en viktig verksamhet och har ett viktigt budskap. Verdandis verksamhet och samhällspolitiska arbete behövs nu mer än någonsin. Samtidigt behöver Verdandi många medlemmar och deltagare som kan bidra till vårt förändringsarbete och kamp för ett jämställt och solidariskt samhälle.

Tyvärr är det många som inte har praktiska möjligheter och som upplever att de kan delta i Verdandis verksamhet eftersom man inte bor inom räckhåll för den bostadsområdes-anknutna öppna verksamheten.

Inom organisationen finns det dock exempel på verksamheter som arbetar annorlunda. Inte i första hand för att man inte vill delta i den bostadsområdesanknutna verksamheten utan kanske mer för att man saknar de möjligheterna. Ett exempel på sådan verksamhet är verksamheten i avdelningen Verdandi Utblick, som utan fast lokal, huvudsakligen jobbar med att erbjuda ett diskussionsforum för samhällspolitiska frågor – genom både inrikes- och internationella utblickar – och där medlemmarna kommer från hela Stockholmsregionen. Andra exempel är att som förbundet m fl gjort under det gångna året, genomföra seminarier för kunskapsspridning och opinionsbildning via nätet och därigenom nå många fler utan hinder av långa avstånd.

Den bostadsanknutna verksamheten får inte bli en begränsning eller ett hinder för människor att vara aktiva i Verdandi. Det finns många andra möjligheter till aktivitet, kontakt och utvecklingsmöjligheter om man vidgar sina vyer utanför den traditionella sociala kontaktverksamheten med bostadssamband. Inte minst genom den nya tekniken underlättas kontakt mellan deltagarna.

Vi föreslår därför kongressen besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att stödja och utveckla nya verksamhetsformer som inte kräver stora resurser och lokaler och som kan erbjuda mötesplatser och möjlighet att engagera sig för alla intresserade oavsett bostadsort.

Verdandi Utblick
Gunvi Haggren, ordförande

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 27

Motion om att Utveckla nya verksamhetsformer

Motionären föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att stödja och utveckla nya verksamhetsformer som inte kräver stora resurser och lokaler och som kan erbjuda mötesplatser och möjlighet att engagera sig för alla intresserade oavsett bostadsort.

Som motionen beskriver så är Verdandis bostadsområdesanknutna verksamhet viktig och det kamratstöd som sker där betyder och har betytt mycket för många människor genom åren. Det är också en modell som Verdandi utvecklat och som är unik för oss. Det finns all anledning att även i framtiden värna och utveckla den verksamheten. Behovet av gemenskap och positiva mötesplatser i bostadsområden är lika stort idag som någonsin förr.

Motionären konstaterar samtidigt att verksamhet knuten till ett bostadsområde inte passar alla. Många som idag är medlemmar i Verdandi bor alltför långt från närmaste verksamhetslokal för att kunna delta i aktiviteter. Man väljer ändå att vara medlem, exempelvis för att man delar vår människosyn, våra socialpolitiska ställningstaganden eller helt enkelt uppskattar det betydelsefulla kamratstödande arbete som sker runtom i landet.

Det är viktigt att Verdandi inte förlorar den röda tråden. Vi ska vara trogna våra mål, vår grundläggande ideologi och den positiva människosyn som erkänner allas rätt till ett värdigt liv och stöd i stunder när vi behöver det.

I Verdandi arbetar vi för allt detta. Ju fler vi blir desto bättre. Den gamla sanningen om att vi är starka tillsammans gäller fortfarande. Men ska vi nå fler behöver vi också utveckla nya verksamhetsformer och finnas på fler arenor än idag. Därför ska vi värna vår traditionella verksamhet och samtidigt välkomna nya sätt att bedriva verksamhet på.

Det finns ett allt tydligare behov av verksamhet som inte kräver stora ekonomiska resurser. Vi ser sedan lång tillbaka att verksamhetsbidragen inte följer med i kostnadsutvecklingen. De senaste åren har många kommuner minskat på föreningsstödet av besparingsskäl. Det är också av den anledningen viktigt att förbundet stödjer initiativ till bra verksamhetsformer som kräver mindre resurser.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen:

Att bifalla motionen.

Fatbursgatan 8, 118 54 Stockholm

Tel: 08-642 28 80

E-post: info@verdandi.se

Hemsida: verdandi.se

Verdandi finns på facebook, instagram, twitter.